

అంశము

310424 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 3 } ఐన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ డిశంబరు నెల 19 తేది సోమవారము { No. 25
నంపుటము. ౮ } దుర్బలత నామ సంవత్సర మార్గ శిరమాస బహుళ పంచమి గి } సంచిక ౨౧౫

“ప్రశస్తమైన ఎన్ గల్ బర్లు”

రైస్ మెషినరీ ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

బ్లాక్ స్టోను నూనెయంత్రములు

ఒక స్థలము నుండి మరియొక స్థలమునకు సులభముగా తీసికొని పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ ఆమర్చునట్టి ఆవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

నెం 9, సెకండు

తంతినిలానము, ఎంజిను మద్రాసు

లైనుబీచ్,

మార్షల్ సన్నుఅండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజనీయరులు

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వీరిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి నంత మాత్రమున సయమగుదు. సులభము. కల 0-10-0 అణాలు

మోహినితైలము

సీసా 1-8 0-12-0.

తామరతైలము

శబ్ద 1-8 0-6-0

పండ్లపొడి

శబ్ద 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి మదరాసు.

“కత్తికట్టలు”

వెద్దికత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైనవి. 1-8 రూ 4-8-0.

దజను కొనువారికి 1టి ఉచితము పోస్తే శీఘ్రమువేరే. వలయువారు అక్కడతో ఒకరూపాయి

ఆదాన్సు పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అందుకో, కట్టర్స్ అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.

వెద్దాపురం, (గోదావరిజిల్లా)

ఇల్లిగూట్ అడ్డెను: “ఇండస్ట్రీ” వెద్దాపురం.

టటో మోహిని

2833

మీరు బయటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయందు సురుయమునైనను వెండిండ్లు విందులు యములలో నైనను ఈ ఆత్మరును యుపయోగించిన మంచి రోజుపువ్వుముల వాసనను యిచ్చి మనసుకు తృప్తి కలుపును.

రోబినియా తైలము

కేసరికాలములో ఉపయోగించుతూ గచ్చిన శత్రుములకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రొజును ప్రతి టుటుంబులలోను అవశ్యకము. ఎల్లచోట్లను విక్రయించబడును.

టటో మోహిని ధర బుడ్డి 1-8 రూ 2, 1, 0-12-0, 0 8-

రోబినియా తైలము ధర బుడ్డి 1-8 రూ 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras, మియాం కంపెనీ, 6 బందరువీధి మదరాసు

గొప్పతగ్గుధరల అమకము

నేటిదినము కొనదలచినది రేపటివరకు ఆపకుడు.
ఏలననగా? సమయ మెరిగి పనిచేసిన నిత్యకృత్యములలో
తప్పక అదృష్టము గలుగును. ఎచ్చట?

కాశీ, కంచి, బెంగళూరు, కొర్నాడు, మరియుతరగాలలోనుండి వట్టు, నూలు
ఇవిరకములు అంగడి ఈ దిగువ దొక్కటియే యని తెలుసుకొనవలెను.

ది బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్స్ కాశీ, బెంగళూరు, సేలం జనితమందిరము,

40, 41, 42 రత్నబజారురోడ్డు, జార్జిటౌను, మద్రాసు

ఆంధ్రులకు మహాత్ముని సందేశము

“స్వరాజ్య కాంగ్రెసును ముందే ఆంధ్రు
తెల్లదు హిందీభాషను చక్కగ నేర్చుకొనవలెను.”

మహాత్ముని వాంఛను పూర్తిచేయుడు. తక్షణం పుస్తకములకు గాను వ్రాయుడు.

- ౧. రాష్ట్రభాషాబోధిని (తెనుగు లిపి) ౦-౬-౦
- ౨. రాష్ట్రభాషామంజరి ౦-౨-౦
- ౩. హిందీభాషాబోధిని ౦-౨-౦
- ౪. మొదటివాచకము తెనుగు అర్థముసహా ౦-౪-౬
- ౫. రెండవవాచకము తిప్పణముతో కూడా ౦-౫-౦
- ౬. స్వదేశి గానము అర్థముసహా ౦-౩-౦

హిందీ వ్రాసిన కార్యాలయము,

(౧౨79) ౧౧౩, బిక్ స్ట్రీట్, ప్రెస్ బిక్, మదరాసు.

అమ్మో! నన్నది! త్వరలో నిర్ణయము!!

1922 సం॥ స్వదేశి కృత్యాలెందరు
మహాత్మునిగాంధీ, లేక లో॥ లకు

పటములు అందు
లో కలవు. కొలది
క్యా లెందరులు
మాత్రమే ముద్రింప
బడుచున్నది గాన

ఆర్డరులు ౨ ఆణా
లు పంపి, ముందుగ
రిజిస్టరు చేసుకో
వలెను.

వెల ప్యాకింగు పోస్టేజి సహా 12 ఆణాలు,
మేయరకం కిస్తూరి, గోరొజనం,
కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరం ధర
సహాయం గ దొరకును.

తెలిపిలాసము: క్రిమ్ రాజ్ అండ్ కో.,
'కోలాహూర్' 256, వై నాబాజ్ కోడ్, మద్రాస్

నిష్ఠముగ తయారుచేయబడిన కాశ్రియ బొంబములు.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.
తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని
కాబట్టిలాగు ఉచితముగా సంపాదించు.

మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
79, హార్బర్ కోడ్, నూంబుకోడ్ - మదరాసు.

ప్రసిద్ధ వైద్యగ్రంథములు.

- అంగ్లేయ వైద్య వింతామణి రూ॥ 4
 - అంగ్లేయ వైద్య గణితశాస్త్రము రూ॥ 8
 - అంగ్లేయ వైద్య యోగములు రూ॥ 1
 - శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని ఆరోగ్యదర్శిని ఆ 12
- నేతు బ్రదర్స్, మైలాపూరు, మద్రాసు.

WANTED.

SUB SELLING AGENTS in the Presidency of Madras, Ceylon, Mysore and all other Southern India States, for the sale of Kerosine Petrol, Candles, Crude and lubricating oil and all other products of the UNITED REFINERIES (BURMA) LTD., Please correspond with Messrs Diamond & Co., Bezwada, (Sole Distributing Agents for UNITED REFINERIES (BURMA) LTD.)

అమకము (1842)

బంగారు, వెండి, రత్నము
ల నగలును, యితరవస్తువులును,
వాపసు ఇచ్చినపుడు కొనినైకముయ్యవలయును
ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
25, చై నాబాజ్ కోడ్, మదరాస్

నగలు నాణ్యముగాను పూచీతోడను సరియైన ధరలకు
తయారుచేసి విక్రయించుట వలంబడును. తయారున
తనివాటిని అతి శ్రమముగ ఆర్డరు కేరకు తయారుచేసి
యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు
చేసికొన్న వారివలన మానమృకము తెలిసికొనవచ్చును.

సం॥ 144 ఫరఫవాడి బొంబాయి.

జాతక రత్నము

జన్మనక్షత్రము, పుట్టినతేది శక మున్నగువి లేకయే
సంవత్సర ఫలితములను క్యారెక్టరు రీడింగుతో సహా యెన్ని
సంవత్సరములకైనను జ్యోతిషమున సహాయము అక్కరలేకయే
తమంతట తాము వ్రాసికొనగలరు. ధనము, సంతానము మున్నగు
దృఢకళభావములతో మీరూ జాతకములను మీరే వ్రాసికొన
గలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషము. దీనివెల రు 2 మాత్రమే.

క్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
ఖిరకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

వనోపధిసరస్వతి

రక్తహీనతన రక్తముయొక్క శరీరభరణ పోషకము
బయట చేర్చుకొనినది. ధర 1-1-0
ఇండియా సిలోజనందు ఎచ్చటికైనను శివాలాభివృద్ధి
భవించుగా సంపాదించు. (2278)

ఆరోగ్యములకు

ఒకమార్గము 219
తక్షణమే మీరు
ఒకరూపాయి మాత్రము ఖర్చుచేసి
ఆతంకనిగ్రహమాత్రలను సేవించి
జాబితల వ్రాసువాకి ఉచితము.
త్వరపడుడు!
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆతంకనిగ్రహయావధాలయము, 26 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

వృత్తాంత లేఖలు

పెద్దాపురము

(ఒక విశేషమునది)

డిసెంబరు 15:— మా పెద్దాపుర నాయకులగు శ్రీ
యములు కేశవరపు కామరాజు, నిగోగి సుబ్బారావుగార్లును
ప్రభుత్వమువారు నిష్పందించిన వెనుక మా పట్టణమందలి యువ
కు లత్యుత్సాహముతో కాంగ్రెసు యద్యవమును నెఱవేర్చు
చున్నారు. నిన్నటిదినము అనగా 14-12-21 వ తారీఖున శ్రీ
మతి దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారు మా పురము దయజేసి
సభకు శ్రీముతులు కామరాజుగారి సతీమణియగు శ్రీమతి
లక్ష్మీవరసమాంబగారగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సుబ్బా
రావుగారి సతీమణి గూడ సభ నలంకరించిరి. వారిరువురను
పుష్పమాలాలంకృతుల గావించి జాతీయ గీతములతో సభ ప్రారంభించిరి. సభకు సుమారు అయిదువేల ప్రజలును 500 మంది
శ్రీమతి సమావేశమయిరి. సహాయవాదులును ప్రభుత్వోద్వేగ
గులును గూడ సభకు విచ్చేసిరి. న్యాయవాదులు మాత్రము
నెక్కడో మారుమూల కూర్చుండిరి. శ్రీమతి దువ్వూరి సుబ్బ
య్యగారు తమ సహజ గంభీరవాగ్ధోరణిచే సభాసదుల నత్యుత్సా
హపూరితుల చేసిరి. న్యాయవాదులలోనుండి యొక్కరును
ముందునకు వచ్చి కామరాజుగారి స్థానము నాక్రమింప నందు
లకు వారును శ్రీమతి లక్ష్మీవరసమాంబగారును కూడ తమ
విచారమును నూచించిరి. శ్రీయత శీలపాక సత్యనారాయణ
గారు (న్యాయవాది) ముందునకు వచ్చి 17 వ తారీఖు పీఠింగు
చూచి కొందరు న్యాయవాదులు ముందుకు వచ్చెదరని హెచ్చ
రించిరి.

కాంతి వైస్యమును బయలుదేరియే కూడదని 144 శ్రీ
పా. కో. నెక్కున క్రింద యిచ్చిన నోటీసు గడువు నిన్నటితో
యంతరించుటచే నేటినుండి మారువకులు కాంతి వైస్యమును
కూర్చుచున్నారు. ప్రజ లత్యుత్సాహముతో చేరుచున్నారు.

రామచంద్రపురం

కాకినాడనిర్బంధితులు

(ఒక విశేషమునది)

డిసెంబరు 13:— ఈ కేసు కాకినాడలో విచారించు
టకు 17 వ తేదికి వాయిదా వేయబడిన సంగతి చదువరులకు
దెలిసినదే. నిష్పందితులను యీ రోజున కాకినాడ దీసికొని
పోవుదురని పోలీసు స్టేషనువద్ద వందలకొలది జనము మూగిరి.
రెండు జట్కూబండ్లు దెప్పించి వీరిని గూర్చుండబెట్టి బండ్లు
సాగించిరి. కొంచెముదూరము పోయిన పిమ్మట పోలీసువారా
బండ్ల నెక్కడోయిరి. సాంబమూర్తిగారు పోలీసువారితో
రెండురోజులనుండియు మాకస్వస్థతగా నున్న సంగతి మాకు
దెలిసినదే. ఈ చిన్నబండిలో నలుగురైదుగురు కూర్చుండుటకు
వీలులేదు. మరియొకబండి యైనను చేయించుకొని మా వెంట
రావచ్చునని చెప్పిరి. బండివాడు కాకినాడ దూరపు ప్రయా
ణము గనుక నా గుర్రము ముగ్గురికన్న నెక్కువ లాగజాలదని
చెప్పినాడు. పాపము వాకికేమియుఁ దోచక బండ్లు వెనుకకు
ద్రిప్పించి స్టేషను కు దీసికొనివచ్చినారు. ఇట్లనినందులకు
సర్కిల్ యినస్పెక్టరునకు చాల కోపమువచ్చినది. బండిమనిషి
లోపవ గనుక కొట్టినాడు అప్పుడు మా తాలూకా నాయకు
లయిన జ్యో. రామచంద్రతావుగారు మేజస్ట్రేటు యెదుట
“బండి వానిని కొట్టు లెందుకు? శిక్షితులను గొట్టలేక పోయి
నారా? యని సర్కిల్ యినస్పెక్టరు వడిగిరి. సర్కిల్ యిన్
స్పెక్టరు నేను కొట్టలే దనెను. జ్యో. రామచంద్రతావుగారు
యంతమంది చూచుచుండగ లేదని బాంతుటకు నో రెట్టాడినదని
యడిగిరి. ఆ వైన ఇనస్పెక్టరు కొట్టితే కొటాను నాకు లత్యము
లే దనెను. అంతట నిష్పందితులు మా కండ్లు యెదుట యిట్టి
అక్రమము జరిగినది. కనుక నిది పతిష్కార మగువరకు నీ
బండ్ల నెక్కమనిరి. పిమ్మట యిద్దరు నిష్పందితులకు సంకెలలు
తగిలించిరి. ఇది సర్కిల్ యిన్స్పెక్టరు అనుభవితవైన జరిగినదని
విన్నాము. మేజస్ట్రేటుగారు వలదని చెప్పినందున కాబోలు
తీసివేసినారు. తరువాత సర్కిల్ యినస్పెక్టరు బండి వానిని
అన్యాయముగా కొట్టినందుకు తుమాఫణ గోరుకొనిరి. మేజస్ట్రే
టుగారు సాంబమూర్తిగారు చాలనేవు సంభాషించిరి. తుద
కెట్లో సాంబమూర్తిగారు సమాధాన పరుపబడిన పిమ్మట
తిరిగి బండ్ల నెక్కిరి. బండ్లు రామచంద్రపురము వాటినివి.
మా తాలూకాలో కాంతి వైస్యము సమకూర్చుటకు
ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

సత్తెనపల్లి

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు 16:— 21-12-1921 బంధుబావు తాలూకా కాలనెనుసభ్యుల సభకు యేర్పాటులు మా పురమునం దిప్పటి నుండియు చేయుచున్నాడు.

ఇతర గ్రామ కాలనెను సభ్యులు యిబ్బండి పడకుండ ఉండుటకై ప్రత్యేకించి కొన్ని యిండ్లు భాగీ చేయబడినవి.

గె-1-2-3-4 ఉదయం మా పురమునకు శ్రీ దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, శ్రీ గొల్లపూడి శివా రామశాస్త్రిలుగారు విజయముచేసిరి. కాంతిసేన విషయమై జూరంజముగా ఉపన్యసించిరి. ఇప్పటికి నాటికివైగా వైశ్యులు, మహమ్మదీయులు సేనలో చేరినారు. ఇంకను 400 మంది యీ రోజు చేపటిలో చేరెదరు.

నెల్లూరు

(మాస్కూటీయ విలేఖరి నుండి)

174 సెక్షన్.

డిసెంబరు 16:— నూనూరుపేట సబ్ మాజిస్ట్రేటు గణపతి అయ్యర్ గారు 144 సెక్షన్ క్రింద యొంగి నోటీసు విచారణ రోజున తలవూరు వెంకట సుబ్బయ్య ఇంటి క్రిష్ణరావు గారల కోర్టులో హాజరు కాలేదని ప్రస్తుతము 174 సెక్షన్ క్రింద నోటీసు జారీచేసి గూడూరు సబ్ మాజిస్ట్రేటు కోర్టులో 22 తేదీన వాయిదా వేసినారు. పూర్వపు ఫిర్యాదులో ప్రకటించబడినటుల వై శేషభట్టులు 144 సెక్షన్ విచారణ రోజున కోర్టులో హాజరు కాగా సబ్ మాజిస్ట్రేటు వారే పీఠలను పార్టీల కూటమునందు గాని కోర్టువరణమునందుగాని యుండ గూడదనియు వెల్లి పోవలసివచ్చినందు నుత్తరువు వేసి ప్రస్తుతము 174 క్రింద కోర్టులో హాజరు కాలేదని సేరము నాలోపించుచున్నారు. కొన్ని దినముల క్రింద ఈ 144 సెక్షన్ కేసు విచారణగూడ ముగిసెను.

వేటపాలెం

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెం. 16:— దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు గార్లు సాయంత్రం 4 గంటలకు మోటారుబండివీధి మా గ్రామమునకు దయచేసిరి. గాంధీ చారులూ వెంటనే నొక బహిరంగసభ జరుపబడెను. ప్రజల నేతలు సభ కేటించిరి. యావన్మండి నిబంధనల ననుసరించి కాంతిసేనలో చేరి సత్వర స్వరాజ్య ప్రాప్తికై దేశసేవ చేయులననదని శేషభట్టు తన సహజ గంభీర వాక్యములతో నుద్బోధించిరి. కాంతిసేన యవసరమును గురించియు, స్వదేశి వస్త్రధారణావశ్యకతను గురించియు, మద్యపాన నిషేధమును గురించియు మహాజనులకు లేటల్లెముగ విపులపరిచిరి. కాంతిసేన గ్రామములో యేర్పాటుపడినవి. సభలో 15 మంది సేనలో చేరినారు. ఇంకా చాలామంది చేర నున్నారు.

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు 16:— 14 వ తేదీ సాయంత్రము వర్తకశిఖా మణులకు శ్రీ బంగారు రామవయ్యగారి యాధిపత్యమున పాలు చారులూ నొక పునహాజనసభ జరిగెను. 18 వ తేదీని జిల్లామేజిస్ట్రేటు బ్రేకన్ దొరవారు మామ్యురిసిపల్ కాన్సిలు అధ్యక్షులు 47 వ తేదీని యువరాజు ఆగమనదినమున మ్యునిసిపల్ మాన్సల్ ను, అక్కినును మూసివేయవలసినదని ఉత్తరువు చేసినందుకు వారిని నిందించెను. వెయిర్ మన్ గారిని కాన్సిలరులను దర్బారుల కా హ్వనించుట ఆచారమయినను వారు నిరాకరణవాదులయి తర్రతనపు చేష్టలవలె నుండునట్టి తీర్మానములు చేయుచుండుటచే వారి నాహ్వనించక స్వల్పసంఖ్యాకులగు రాజభక్తిగల కాన్సిలర్ల నుమాత్రమే యాహ్వనించి రని చెప్పియుండిరి. వై సభయందు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారి అసభ్యులమాటలను ఖండించి వారిదగ్గర గర్హించుచునొక తీర్మానము శ్రీ చిత్తపు వెంకట నరసింహారావుగారిచే ఉపపాదించబడినది. జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు తానుపలికిన యసభ్యులమాటలకు తుమాపణ నియ్యవలెనని యా తీర్మానము నూచించెను. తుమాపణను పుచ్చుకొనుటకు తగినచర్య మ్యునిసిపల్ కాన్సిలువారు అనుసరింపవలెనని శ్రీభమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు ఒక సహజుని ఉపపాదించగా నది సర్వజనాంగీకారమును బడపెను. ఆసభయందే సేలంవాస్తవ్యులగు శ్రీ ఆదినారాయణక్రెష్టిగారు ఉపన్యసించుచు, ద్రవిడదేశపు శ్రీల కంటే ఆంధ్రశ్రీలు అసహాయోద్యమమునం దెక్కుడు ఉత్సాహముతో పనిచేయుచున్నారనియు, స్వరాజ్యము డిసెంబరు

31 వ తేదీలోగా సిద్ధించుట దుర్లభము కాదనియు, ఆంధ్రులు ద్రవిడదేశీయులకు మార్గదర్శకులయి రనియు చెప్పిరి. పిమ్మట డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యంగారు చిత్తంజన దాసుగారి దేశసేవను ప్రశంసించి, కలకత్తా విద్యాగృహాధ్యక్షమునగూర్చి విపులముగా చెప్పి, ప్రతిపురుషుడు 'శ్రీ' యను, అందు ముఖ్యముగా ప్రతి విద్యార్థియు కాంతివైశ్యములో చేరి ఆంధ్రదేశ గౌరవమును కాపాడవలెనని హెచ్చరించిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు, రాజమహేంద్రవర పట్టణమున కే కాని తాలూకా గ్రామములందు అసహాయోద్యమము ప్రబలలేదని చెప్పినమాటలు శుద్ధ అబద్ధము లని ఖండితముగా బలిగొరి.

అనంతపురం

(ఒక విలేఖరి నుండి)

కజపు

డిసెంబరు 15:— మాయండలమున నీసంవత్సరమున వర్షము లాకతీరుగ గురిసినను టామబాధ మాత్రము తొలగిపోలేదు. మండల దక్షిణభాగమునందు బొత్తిగ వర్షములు లేనందున బుక్కపట్నము, భర్మనగము వంటి పెద్ద చెఱువులు నిండక చాల మంది ప్రజలు పనులలేక బాధపడుచున్నారు. బల్లారి అసంతృప్తము జిల్లాల కేగడ బాలాకాలలోని రైతులు చాల భాగ్యవంతు లనియు వారు మిత్రవ్యయముగలవారగుటచే చాల ధనము దాచియున్నారనియు గావున నీమారు సెటిల్ మెంటులో భూమి సిస్టు సెక్యూర చేయవచ్చు ననియు సెటిల్ మెంటు అఫీసుగారు రిఫ్రామిషన్లు తెలియచున్నది. కాని యా ప్రదేశములందే యిప్పుడు ప్రభుత్వమువారు టామనివారణార్థ మేర్పరచిన పనులలో అసంఖ్యాకులగు జనులు కొంచెపు కూలికి యెఱ్ఱని యెండలో రాళ్లను పగుల గొట్టు పని చేయుచుండుట జూడ వారెంత ధనమును దాచియుంచినదియు నెఱుగ నగును. కజపునందు చేయించుపని ముందు కజపులు రానీయ్యకుండు నట్టిది గావలయును. తెగిపోయిన చెఱువు కట్టల కట్టించుట, యెటి కాలవల మరమ్మత్తు చేయించుట, క్రొత్త బావుల త్రవించుట మున్నగు పనుల జేయించిన ప్రజల కెక్కువ ప్రయోజనముగా నుండును గాని కజపులు వచ్చిపప్పుడెల్ల కంకర కొట్టించి, రోడ్లను వేయించుటచే, దేశమునుండి టామవేవతను కాళ్ళ తముగ వెడల గొట్ట లేదు.

సహాయ నిరాకరణము

ఈ యుద్ధము మండలములోని కొన్ని తాలూకా యందు మాత్రమే వృద్ధి పొందుచున్నది. గత మాసాంతము నుండి యధికారుల నిర్బంధము లతితీయించి పోవుచున్నది. తాడిపత్రిలోని ముఖ్యనాయకులందఱును శిక్షింపఁ బడితి. మిగిలియున్న శ్రీ. క. వెంకటరమణా చార్యులను గూడ నిర్బంధించుటని వదంతి. ఇదివరకే యొక మాసము శిక్షాశిక్షించి విడుదల యైన శ్రీకల్లూరి సుబ్బరావు గారిని, మరల నీనెల 9 వ తేదీ అనంతపుర గ్రామమున నుపన్యసించినందులకుగాను పట్టుకొని జామీను నిచ్చుని యధికారులు కోరిరి. అతడు నిరాకరించినందున, ఒక సంవత్సరము శిక్ష విధింపబడి యానాడే బల్లారికి గొంపోవడెను. పామిడి వాస్తవ్యులు కొందరారని సన్మానించుటకు ప్లేవ్ యొద్దకు రాగా బండిలో నున్న పాడ్ కానిస్టేబిల్ వారిని సుబ్బరావు గారి మెడలో పూలదండ వేయుట తమ ప్రతివృత్త భంగ మాపాదించుటకు నని నిరాకరించెను. వారు చాలనే పాతని ప్రార్థించి యెట్లో తమ పంతములు కొనసాగింప గలిగిరి. అనంతపురములో ఏ. పి. కవిగారిని మరి యెదుగురిని 143, 145 సెక్షనుల క్రింద చార్జి పెట్టి మొన్న 12-వ తేదీన ఒక్కొక్కరికి నాలుగుమాసములు కఠినశిక్ష విధించిరి. వారిని 18 వ తేదీ రాత్రి బండికి బల్లారికి గొంపోదురని ప్రతిజ్ఞవక్త యొద్దను జనులు వారిని సన్మానించుటకు ముగియుండిరి గాని, అధికారు లా పొలవవను గనిపెట్టి శిక్షకులను 16 వ తేదీ రాత్రికి గొంపోదురని వదంతిని కలుగజేసి, 14 వ తేదీయుదయపు రైలునకు వారినిగొంపోయిరి. ఇంతలోనే నీ యూర మరి యాధురై నోటీసులు జారీచేయ బడునను వార్తలు వచ్చుచున్నవి. అధికారులు సహాయనిరాకరణోద్యమమును మూలంబు పెఱికి వేయ వలెనని ప్రయత్నించుచున్నారు.

తెనాలి

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు 15:— 5 వ ఆంధ్ర ఆయుర్వేద మహాజన సభ యానెల 10, 11, 12 తేదీలను మాపట్టణమందు శ్రీ కన్య కాపరమేశ్వరీధర్మశ్రేణులలో శ్రీ జుద్దురు శృంగేరి శంకరస్వామి వారి సంస్థాన విద్వాంసులగు బ్రహ్మశ్రీ శే. శేషశాస్త్రిగారి అధ్యక్షత క్రిందను, తత్వదర్శనము వరంగలు కాపరస్థులను

యూనాని ఆయుర్వేద రోమణులును అగు అలీజనాబ్ హాకీం రవీయద్దీన్ అగాయి గారి అధ్యక్షత క్రిందను మ॥ రా॥ శ్రీ చుండువూరు హనుమంతరావుగారి మేడలో జరుపబడినది. అన్ని ప్రాంతముల నుండియు మహారు 60 ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. సాధారణముగా అందరును ఖద్దరు వస్త్రములనే ధరించియుండిరి. సభకు రాబడిన వారలలో మ॥ రా॥ శ్రీ॥ అచంట లక్ష్మీ పతి, నోరి రామశాస్త్రి, పండిత హెచ్. సుబ్రాయశాస్త్రి, చాపలి రామమూర్తిశాస్త్రి మొదలగు ఆయుర్వేదప్రముఖులు గలరు. సభ 12 తేదీ రాత్రి 10 గంటలకు ముగింపబడినది.

కాంతివైశ్యము

కాంతి వైశ్యములో యిప్పటికి 50 మంది యువకులు తనపేదలను రిజిస్టరు చేయించుకొనిరి. ఇంకను చేరనున్నారు. కాంతివైశ్యమును కూర్చుటకుగాను ప్రతిదినము సాయంత్రము 5 గంటలకు చౌకులో సభలను జరుపుచున్నాడు. ప్రతి ఇంటికి తిరిగి కాంతివైశ్యమును చేర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. ఇప్పటివరకు చేరిన 50 మందికి ప్రతినెలము వ్రతమును, సాయంత్రము మా జాతీయపాఠశాలయందు శిక్ష గరపబడుచున్నది.

స్వరాజ్య లక్ష్మీవ్రతం

నిన్నటిదినం మా పట్టణ పౌరులచే జాతీయ పాఠశాల యందు స్వరాజ్యలక్ష్మీ వ్రత మారంభింపబడినది. సాయంకాలం 5 గంటలకు వైపాఠశాలయందు శేషల్లెతాలూకా పోలేరు నివాసులునుకమ్మకుల జులును, భూస్వాములును, ధనవంతులును అగు మ॥ రా॥ శ్రీ వేములపల్లి శ్రీరాములుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరుపబడినది. తత్వభక్తు 1000 మంది పురుషులును, 200 మంది స్త్రీలును వచ్చియుండిరి. మా పట్టణ మందు ఇంతకుముందెప్పుడును యంత పెద్దసభ జరుగ లేదు. స్త్రీలు మాత్రం ఇంతమంది వచ్చుట శుభమాచకము. కుంచవరం కాపరస్థులు వేదాంత శతభయ్య శాస్త్రిగారు ధర్మసంస్థాపన నిమిత్తము కృష్ణుడు కష్టములను లేక్కనేయక ఎట్లు సహించి ధర్మమును స్థాపించినదియు, అందరికిని సుబోధక మగునట్లు పన్నవ్వసించిరి. అందరిని శ్రీ కృష్ణుని వలె కష్టముల నెదుర్కొని మన బానిసత్వమును రూపుమాపుటకు గట్టి ప్రయత్నములను చేయ వలెననియు, అందరును కాంతి వైశ్యములో చేరవలెననియు, ఈ గ్రామములో కొందరిని నిర్బంధించుటకు ఆర్డరు వచ్చియున్నటుల తెలియుచున్నదనియు, నిజముగా అట్లు జరుగుచో అందరును కాంతిముగా నుండ వలెననియు, యిడికాల సూర్యనారాయణగారు హెచ్చరించిరి. పిమ్మట మరికొందరు పన్నవ్వసించిరి. మాగంటి వెంకటేశ్వరరావు గారు జాతీయ పాఠశాలకు ఒకవెండి గిన్నె ఇచ్చి రనియు, ప్రస్తుతము వారు పరలోక గతులైనారనియు, వారి జ్ఞాపకార్థము కొరకు చాలామందిన నాలు తీయుటలో గల పొందు వారికి ఈగిన్నె నీయబడుననియు, జనవరిలో ఒకకమిటీ ఏర్పాటుచేసి పొటీపరీక్ష ప్రకటించదలచితి మనియు, మ॥ రా॥ శ్రీ॥ గుల్లపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు చెప్పి వెండిగిన్నెను సభ్యులకు చూపిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులు ప్రస్తుతము సభలు జరుపుటకు గాని ఉపన్యాసములు యిచ్చుటకుగాని, భాగము లనుభవించుటకు గాని, సమయము కాదనియు, ప్రతి శ్రీ, పురుషుడును మహాత్మునియొక్క ఆజ్ఞను శిరసావహించి స్వరాజ్యసంపాదన కొరకు ప్రయత్నించుటలో పని కలిగి వుండవలె ననియు, యితర పనిపాటలు కట్టిపెట్టి ముందుకు రావలెననియు చెప్పిరి. విదేశ వస్త్ర దహనము జరిగిన పిమ్మట జయ జయ ధ్యానములతో సభ ముగిసినది.

హైస్కూలులు

మాతాలూకా హైస్కూలులో ఇంతకు ముందు 1500 మంది విద్యార్థులు విద్యనభ్యసించుచుండిరి. ప్రస్తుతము 400 వరకు తగ్గినది నష్టము వచ్చుచుండుటచే కమిటీవారు గవర్న మెంటు వారి కిచ్చివేయ ప్రయత్నించెననియు, వా గంగీకరించ లేదనియు వాడుకగా నున్నది.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి నాస్త్రాణునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మండ్రకాస్త్రము, భూత వైద్యము, యంత్రములు, అసురికావారి చిట్టచేత తమాసలు విశ్చిత విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో నమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయాచేత మాటలాడించుట, భూమిపైన గజముఎత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విశ్చిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్కృతముగా మేజర్ జేయగల రని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనికే, రూ 4-0-0 లు. (2113-683) టి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా

బెజవాడవార్తలు

(ఒకవిలేఖరినుండి)

డిశంబరు 16:— ఈ దినము గాంధీ చావులో దా॥ రామచంద్రరావుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద కాంతినైవేద్యమును గూర్చు టకు బహిరంగసభ జరిపబడినది. పలువురుపవ్యసించిరి. పలువురు విచ్చి సేవకులుగ నుండుటకు తమ నామమాలినిచ్చిరి గాని ఆధ్యక్షులు శేషటికెను మేమే పురప్రచారము జేయుదుమనియు చేరవలదినవా రవ్వడు చేరవచ్చునని చెప్పిరి. ఆధ్యక్షులకు వంక నములతో సభముగింపబడినది.

సయినకులు

యా దినము ఆస్పత్రవము కాల్యలమును వచ్చెను. నైవేదిక గట్టుకొని తాలూకాలో పలువురు గ్రామోద్యోగులును, యితర అధికారులును, ఆహ్వానింపబడిరి. శేషటి వ్రదయం కృష్ణానది ఆనకట్టపై నైవేదులచే మందుగుండుచేడుకులు జరుగు ననియు ఆప్రాంతమునకు ప్రజలనుగాని జంతువులనుగాని పోనియ్యవల దనియు అపాణము జరిగిన ప్రభుత్వమువారు తర్రవాదులు గారినియు ప్రచురణప్రయములు పురమం దియ్యబడినది.

పశువులు

నైవేదుల కాహారమునిమిత్తమై త్రిలోచనపురంకాపురములు మేకాఅవెయ్య రన్న కొండపల్లిమొక సభ ౧ నిమి బెజవాడ మజేదారు ౧ నిమి యింకా మరికొందరున్న మొత్తం ౯ ఆవుల నిచ్చిరిని తెలియుచున్నది.

చిత్తూరు.

(ఒకవిలేఖరినుండి)

నిర్బంధములు.

డిశంబరు 17:—కంఠెర్ల వెంకట్రామయ్యగారికి, 108 'సెక్స్ క్రింద, 'యువరాజును బహిష్కరింపుడ'ను పత్రముల నంటించిందలకు బామి నియంత్రణనని, 19 వ తేదీ జిల్లా కలెక్టర్ కడప చంద్రగిరిలో హాజరీ కావలెనని నోటీసు ఇచ్చిరి.

తిరుపతిలో భజనలు విశేషముగ బయలుజేరి అత్యుత్సాహముతో భజనలు చేయుచున్నారు. పోలీసువారును, కో ఆఫ్ టేబుల్ కొండలును పీటినీ నిలుపుట కన్నియో ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. ఒక మునిసిపల్ కాంసిలరుగారు కొండలు బాలురును కొట్టవచ్చుట. తాలూరు బదులుచెప్పకయే తిరిగివచ్చి జేరిరి

కడప వెంకోబరావుగారు కాళహస్తిలో భజనలు స్థాపించుటకు నిన్నటిదినము జెల్లియుండిరి. తిరుపతిలోనుండి కొండలు కూడ వెలిరి. సుమారు 30 ఘంటలపాటు, వెంకోబరావుగారు, ఉపన్యాసము చేయుచుండగా, భజనలు స్థాపించ గూడ దనియు 144 వ సెక్స్ క్రింద నోటీసు నిచ్చిరి. తిరుపతినుండి జోయినవారు భజనలుచేసి, యువన్యాసముకూడ జరిపి, విజేత వస్త్రముల కార్పించి, తిరుగ తిరుపతిచ్చిరి. కాళహస్తిలో భజనలు చేయుట ప్రారంభమైనట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

నెల్లూరులోని న్యాయవాది వృత్తియందున్న వారు 44 గురు ప్రస్తుత స్పృంధములనుగూర్చి తమ అసమ్మతిని ప్రభుత్వము వారికి తెలిపియుండిరి.

౧౧-౧౨-౨౧ తారీఖున శేకూరులో అడుసుమర్రి కొటయ్యగారి ఆధ్యక్షతక్రింద ప్రతిభారతీయుడును కాంతినైవేద్యములో జేరుట ముఖ్యావసరమని వాగిరెడ్డి భద్రయ్యగారిగారుపద్యసించిరి. తమిళం ౨౩ గురు కాంతినైవేద్యములో జేరిరి.

౧౪-౧౨-౨౧ తారీఖున కనగాలగ్రామమున కొటం రాజు కృష్ణారావుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద నొక బహిరంగసభ జరిగి రం నుండినభువులలో కాంతినేన స్థాపింపబడినది. శ్రీయత పాతూరి లక్ష్మీనారాయణగారు సేవావాయకుడుగా యెన్నుకొనబడినది.

బందరులో 17 నవంబరు హరితాళము సందర్భమున అత్యధిక రామదాసుగారు బండ్లు కట్టవద్దనియు, దుకాణములు మూయవలెననియు కొందరిని ప్రోత్సాహపరిచిట్లు పోలీసువారి ఫిర్యాదిని, నైవేదిక ప్రభుత్వమువారు వారము దినములు కార్యాచరణను విధించిరి. శ్రీరామదాసుగారు యుత్సాహముతో ప్రభుత్వమువారి శాశ్వతము ననుభవించుచున్నారు.

వికాఖపట్నంబిల్లా పార్వతిపురంకాలూకా బొమ్మక జగన్నాథపురం మోహనాచార్యులు దుంతురి వెంకటచలంపంతులుగారి కి రాబడిన జాడ్యమునకు ప్రాణభయము వచ్చునని భార్య సరస మాంబఅనే ఆమె తమ భర్తగారి మరణముకు ముందుగా 1921

సంవత్సరం డిశంబరు 17 దిన ఉదయం స్నానముచేసి పనుపు కంతుమవగైరా అలంకారములు ధరించి పట్టుపీతాంబరముతో తనభర్తకు నమస్కరించి ఒకగదిలోకి వెళ్ళి కిరసనాలులో మరి ఒకపట్టుబట్ట ముంచి కట్టుకొని అగ్గిపుల్ల తనంతట తాను వెల్లించి తగిలించుకొని పరలోకమును చెందిన దని ఒక రు వ్రా యుచున్నారు.

కాంగ్రెసుప్రతినిధులు:— ఆహమ్మదాబాదులో జరుగు జేకయమహాసభకు వెళ్ళు ఆంధ్ర ప్రతినిధులకు య ప్రత్యేక స్థానములను రయిలులో సేర్పాటుచేయుటకు పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా సంఘముఆధ్యక్షులగు శ్రీయత భవ్యాడ రామచంద్రరావుగారికి ఈ నెల ౨౦వ తేదీలోపుగాడుబ్బు పంపవలెను. ఆహమ్మదాబాదుకు ప్రతినిధులు యానెల ౨౩, ౨౪ వ తేదీలను పీలునుబట్టి బయలు జేరుదురు. నూరుమంది సమాహమగానైన నుండవలయును. సుమారు రు 15-8-0 అగును. రు 20/-లు పంపినయెడల మిగతాడబ్బు తిరిగి యిచ్చెదరు.— దోర్నాల శేషాద్రిశాస్త్రి, కార్యదర్శి, పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా బాతినోపసంఘము.

ఈనెల 12 వ తేదీన గూడూరు స్టేషన్లో సబ్ మేజస్ట్రిటువారి కోర్టులో విచారణ నిమిత్తం వాయిదావేయబడి వుండిన మద్యపానపుకేసు సడరు కేసులో ముద్దయిలుగానుండు వారిలో ఒకరైన శ్రీయత శేషరెడ్డి శేషారెడ్డిగారికి నేలూరు నెల్లూరు జైలులో సమ్మతు బారీకానంతున 1922 సంవత్సరం జనవరి నెల 5 కి తిరిగి వాయిదా వేయబడినది.

తణుకుతాలూకా గ్రామపాలకుల ఆవుసరసభ

గ్రామపాలకుల సభయొక్క యీ సభ యానెల 15 వ తేదీ పగలు 2 గంటలకు తాలూకాలోని సుమారు 30 మంది సభ్యులతోను వివిధ తాలూకాలనుంచి వచ్చిన కొందరు సంఘాధిపతులతోను 400 మంది ప్రేక్షకులతోను ము॥రా॥శ్రీ అల్లూరి అచ్యుతరామయ్య చాదరిగారి ఆధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయినది. ము॥రా॥శ్రీ కాళిరాజు బ్రహ్మయ్యగారు సభ్యులకు తమ పూర్వప్రవృత్తిలను గురించి తమ వ్రవన్యాసమును చదివి వినిపించి స్వాగతమిచ్చినపుడు సభ్యులు పులకాంకితులైరి. ఆధ్యక్షులును తమ వ్రవన్యాసమును ఆకుత్రుగ ముచ్చటించిరి. దర్మిలా సంఘమునకు ప్రస్తుతము సంభవించియున్న వివిధ యిక్కట్లు ము॥ రా॥ శ్రీ చందా వినున్న బాడ్డపాటు వెంకటేశ్వరరావు దినసహి లక్ష్మీపతిగారచే విభులముగ సభ్యుల మనముల నాటునట్లు వారి వ్రవన్యాసముల తెలిసిరి. పిమ్మట యీ దినకు తీర్మానములు సభవా రందరిచే యేకగ్రీకముగ తీర్మానించబడినది

తీర్మానములు.

(1) గ్రామపాలకులు తమ హక్కు గౌరవ వేతనములు వృద్ధిపఱచుకొన నిశ్చయించి యిప్పటికి మూడుసంవత్సరముల నుంచి సభల జరిపియు, విన్న పముల సంపియు తాయబారముల జెడలియు సకల విధముల దొరకెనము వా 8 ని సర్ధించి విధల మనోరథులైరి. దేశము యొక్క కాలగతి, దినదిన ప్రవృత్త మానముగ వికసించి ప్రజాహృదయుముల స్వాతంత్ర్యనివాదము విజృంభించి అనేక సంఘములు సంస్థలు మితిలేని కష్టముల పాలగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ప్రజాక్షేమము కోరి జేతాభ్యుదయము కోరకు ది 21-11-21 తేదీన జరిగిన కృష్ణానందల గ్రామ పాలకుల అవసరం మహాసభా తీర్మానమును యీసభవారు ధృరపర్చుచు యీతాలూకా గ్రామ పాలకులందరిని వెంటనే సడరు తీర్మానమును ఆచరణకు తేవలయునని యీసభవారు వినయ పూర్వకముగ ప్రార్థించు చున్నారు.

(2) ఆంధ్రదేశ గ్రామోద్యోగీయుల స్థాణుసంఘ పక్షమున ప్రయోగింపబడుచున్న "గ్రామపాలన" పత్రికకు తాలూకా గ్రామపాలకులందరు చందాకారులుగ జేరియు పక్షపతి సంఘ నిబంధనలప్రకారము స్థాపింపనున్న ముద్రణా యంత్రమునకు విశేషముగ వాటాలను పుచ్చుకొని పత్రికోద్ధరణకు తోడ్పడవలెనని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

యా తీర్మానము లైన పిమ్మట మొదటి తీర్మానములు ప్రకారం 18 గురు రాజీ నామా ల నిచ్చిరి. త మ వారి ఆర్థవిశ్వయమును సభాముఖమున తెల్పినందుకు పుష్ప మాలాలంకృతలైరి.

జో బు లు

పంచాయితీ తీర్పు

గుడివాడ తాలూకా పాలుమెట్ల గ్రామములో అట్లూరు రామయ్యగారి మైనరు కుమారుడు చనిపోగా అతని సుమారు 50000-0-0 ఏబదివేల రూపాయల విలువగల ఆస్తినిగురించి వారసులున్న రామయ్యగారి కుమారులెల్లన్ను తగవులాడి కోర్టుకు బోవలయునని తలంచుచుండగా మ-రా-రా-శ్రీ, దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్య చాదరిగారున్న వారి మిత్రులు కామినేని వెంకటరత్నం కాజ హరిశ్చంద్రయ్య చలసాని రామచంద్రయ్య గారున్న బొప్పన వెంకటరత్నంగారున్న పంచాయితీ దార్లుగా ఏర్పడి ఉభయులకు న్యాయమగు తీర్పుచేసి పాట్లల కిరువురకు సుమారు 10000-0-0 పదివేల రూపాయల ఖర్చులు తప్పించినారు. ఈ వ్యాజ్యంలో ఒక్కప్రాంపుశీతే నాల్గు వేల రూపాయలకువైన అయ్యెడిది. పాట్ల లుభయులు సంతోషించి తిలకు స్వరాజ్యనిధికి రెండువందల రూప్యములు ఇచ్చిరి. ఇదే విధముగా అందరు తమ వ్యవహారములు పరిష్కరించుకొని లాభము పొందుదురు గాక.

ఆ పున్నయ్య.

కొత్తపల్లి ఫిర్యా ప్రచారము

కొత్తపల్లి ఫిర్యాలో 15 గ్రామములుగలవు. సడరు 15 గ్రామములలోను కాంగ్రెసుసంఘములు గలవు. సుమారు 13 వందలు సభ్యులుగలరు 800 రాట్నములు పనిచేయుచున్నవి. మాతాలూకా కంతయు సరిపోవును ము ఫిర్యాలో తయారుచేయుచున్నారు. ప్రతి గ్రామసంఘమువారును బహుదీక్షతో కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నిర్వహించుచున్నారు. మద్యపాననిషేధము విషయమై తీవ్రప్రచారము జరిగినది. జమిందారి భూములందు చెట్టుతప్ప, రయికు తెల్లరు కల్లునిమిత్తము నీయుటలేదు. కల్లుపాటుకుడా చాలవరకు తగ్గిపోయినవి. ఫిర్యాముఖ్యస్థానమగు కొత్తపల్లిలో రెండుమాసములక్రితమే కాంతినైవేద్యము నెలకొల్పబడినది. సభ్యులు మిగుల నుత్సాహముతో పనిచేయుచున్నారు. ప్రతిరోజునను ఉదయము భజననజేసి స్వరాజ్యసిద్ధి కోరకు. దైవమును ప్రార్థించుచుందురు. ఖద్దరాశ్రమము కూడ గలదు. అచ్చట నమ్మక మైన స్వదేహిట్టలను స్వల్పధరలకు విక్రయించుచున్నారు. ఇప్పటికి కాంతినైవేద్యములో 40 మంది మాత్రమేగలరు. ఇప్పుడు తిరిగి ఫిర్యా అన్ని గ్రామములలోను కాంతినైవేద్యముచేర్చుటకు ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవి. త్వరలో 200 మంది చేరగలరని దృఢముగా చెప్పగలము. ఫిర్యాజిలు సుమారు 100 కి 60 మంది స్వదేశీవస్త్రధారణ చేయుచున్నారని తెలియజేయుట కంతయు సంతసించుచున్నాను.

(ఒక విలేఖరి)

నెల్లూరు ప్రిడిమి ము॥ కొర్టులో

న్యాయ 1921 సం॥రం నె 491 రు
వాది:—దుబగుంట నారసింహయ్య.
And
ప్రతివాది:—తొండం వల్లయ్య.
వాది వకీలు యందువలన తెలియచేయున. జేమనగా—
యా నెంబరు ప్రతివాది యావాది తాలూకు వస్త్రాల అంగడిలో పట్టుబడి స్పట్టుమావచ్చిన తాలూకు రు 60-14-8 లుకు యీ కోర్టులో దావాచేయబడి 22-12-1921 తేదికి వాయిదా వేయబడియున్నది. గనుక సడరు తేదిసాటికి ప్రతివాది కోర్టుకు హాజరు కానియెడల యట్నుపొది గా తీర్మానించబడును.
నెల్లూరు } యన్. శ్రీనివాసయ్య,
15-12-1921 } (3808) వాది వకీలు.

"అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని"

ఇది మంచి ఆకర్షకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి పుతయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు బారతము, పుట్టినతేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అపుతరములేదు. గులభమైన లెఖనము (వాణిజ్య) జరిగినది. గొప్ప సర్వసికేటులను పొందినది. నెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారుగల అతీ శారాయణరావు. తంతులు. బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిరి. "రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషము కలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు తలయబాదు దిగుక తిరుగామాకు వ్రాయవలయును.
రాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.
2868 వోడతరం, వికాఖపట్నం, జిల్లా

శ్రీయత చిరరంజనదాసుగారిని కొట్టిన విషయమబద్ధమా?

ప్రభుత్వ ప్రకటన

చిరరంజనదాసును లాల్పాట పోలీసుస్టేషనుకు తీసుకొనిపోవునపుడు ఒక సార్జెంటు చేయి నిరుగునట్లు మెలిపెట్టెననియు, కొట్టినట్టివలెననియు సార్జెంటు, ముగ్గురు వారెంటిరులను కొట్టుచుండగా అడ్డుముపోవ ముగ్గురు సిపాయిలు మాడు ప్రక్కలనుంచి కొట్టినను, బెంగాలీ పత్రకలో ప్రకటించబడినది.

ఈ విషయములగుర్చి విచారణ జరిగెను. చిరరంజనదాసును కాశాలోనికి తీసుకువచ్చినపుడు ఇద్దరు గజపెటె అధికారులుండిరి. ఆయన సేమియు నెవరు చేయలేదని వారు చెప్పిరి. కొట్టినట్టివలెననియు కబాక్టరు పరీక్షకు కాగా నాయనతో సేమియు వెంటపెట్టుకొనలేదు. కాజధాని జైలు నూపర్చుటతో గూడ సేమియు చెప్పకొనలేదు. అది పూత పెట్టబడినది నూపర్చుట గూడ పరీక్షచేసెను. దెబ్బలు తాకిన గుర్తులేమియులేవు. చేయి మెలిపెట్టినయెడల చేయిన గుర్తులను యాయన చెప్పుచున్నాడు గనుక ఈ విషయములు ప్రజలకు తెలియజేయవలెనని.

ప్రభుత్వ ప్రకటన, చిరరంజనదాసుగారు చెప్పినదాని నేమైన తేడనుచున్నదా? సరియైన జవాబు చెప్పకుండ రిపోర్టును చూపారు.

(1) “నలందీరులు ట్రైబిలంటిలో కుడిప్రక్క కూర్చుని యుండగ మమ్మును ప్రక్కలలో పొడిచి ఎడమప్రక్కకు సార్జెంటు పడవ్రోసెనా?”

ప్రభుత్వ ప్రకటనలో నట్లు జరుగలేదని చెప్పిరా?

(2) లాల్పాట నుండి బడిగుచుండగ సార్జెంటు వారెంటిరులను మెట్టపట్టి క్రొడపడవ్రోసిరి.

ఇట్లు జరుగ లేదని ప్రకటనలో నున్నదా?

(3) సార్జెంటులని చెప్పిపట్టికొని జరుగునట్లు మెలిపెట్టిరి ఇట్లు జరుగ లేదనియున్నదా?

(4) కొట్టినట్టివలెనని సార్జెంటు పోలీసు కట్టలతో కొట్టిరి. ఇట్లు జరుగలేదనియున్నదా?

(5) చిరరంజనదాసును చెప్పి సిపాయిలు మాడుప్రక్కల నుండి అతనిని తన్నిరి. నెట్టివాడకొట్టిరి.

ఇట్లు జరుగలేదని యున్నదా?

(6) ఇతర వారెంటిరులగూడ నిట్లెకొట్టిరి ఇట్లు జరుగలేదని యున్నదా?

ప్రభుత్వమువారి ప్రజులలో విచారణ ఎవరు చేసినదియునేరీతి చేసినదియు చెప్పలేదు. ఇటువంటి విచారణ జరంగముగా ని తర పెద్దమనుష్యులవల గావలెనని యందరు కోరుదురు. ఇట్లు జరిగినా? సార్జెంటు నెవరినైనా చూచికోలేదో తెలియదు. చిరరంజనదాసును ఏరుగురు వారెంటిరులను విచారణ చేయలేదు. కాశావద్దనిరువురు గజపెటె అధికారులున్నారని యున్నది. వారేముదోగ్గరూఫాలోనివారో తెలియదు. దెబ్బలు కొట్టినది. లాల్పాటలో నయితే కాశాయొక్కడినుండి వచ్చెనా? తెలియదు.

దెబ్బలు తాకినది దాక్టరు కాయన చెప్ప లేదని వాదము దెబ్బలు తాకినది లాల్పాటలో పోలీసువారి యాధీనములో నుండగా అట్టిసిట్లో నెవరితో చెప్పకొనగలరు. అసహారవాది యట్లు చెప్పకొనరా? ఆయన దాక్టరుతో చెప్పకొనలేదు గాన దెబ్బలు కొట్టినమాట యబద్ధమన్నమాట. ఏమిలక్కము! ఆయనకు మడికట్టుమీద వాచియుండగ నాకండ్లతో చూచిరిని. ఆయన నెప్పుడు పరీక్షించిరో తెలియదు. చాలకాలమయినతరువా నంబుముండవలెను. అప్పుడు వాపుపోయియుండును. దెబ్బలు కొట్టుచుండగా కండ్లతో చూచినవారు 50 మంది నాతో చెప్పినారు. కాజధాని జైలులో దాసుగారి కుటుంబీకు లతనిని చూచినప్పుడు మడికట్టు వాచియుండెను. నూత్రముల నిలుపుటకు సోరాడును తైదుకు పోవునది డబ్బముదామాలను. ప్రభుత్వ ప్రకటనకు ప్రజలు పరికించి నిజానిజముల గ్రహించురుగాక.

సత్యేంద్ర చంద్రమిత్ర.

సి.ఆర్. దాసుగారి అతరంగ కార్యదర్శి (సర్వేంటుపత్రిక)

భారత ప్రతి మహామూలము:—ఈమండలమువారు తిరువళ్ళిక్కే ఓక ప్రాంతములో పశ్చిమం తరగతిని ప్రారంభించిరి. మరియొకటి కోమలేర్లలో చేరుట పెట్టెదరు. ఇంగ్లీషు, తమిళము, తెలుగు, పట్టుచు వెంటలగునని సేస్తూ ప్రాంతము ప్రయ్యగిని లోను సరే ఊరయోను సపు తిరువేల్లను మైలాపూరుకు చేర్చికోట్టు 1915. కాసుజనరార గారినితీసుకొనికొని (వాసుకొనరయ్య. ఇప్పుడు అందముగ అల్లు పని, పేముకల్లువం చూత్రము నేర్చుచున్నాడు. చిరువుకోనవం కలుగూడ శేఖర సంపదమృత.

స్థానిక వార్తలు

ఎక్రైజు వరిపాలనము:—ఇంకులకు యేర్పాటు చేసిన అక్రైజురీ కమిటీలో భానుబహదూరు మహమ్మదు గడు ల్లాబాద్నా సాహేబు బహదూరుగారిని యం. యల్. సి. ప్రభుత్వమువారు సభ్యులుగ నియమించిరి. (ప్రచురణగంపము)

పురనిర్మాణము:—చదరాసురాష్ట్రమునందు పుర నిర్మాణమునకు ప్రభుత్వమువారు రెవెన్యూ డాక్ గారిని మానమునకు రూ 1500 ల జేతముమీద డాక్ గారికముగ నియమించిరి.

మద్రాసు కాసనభ:—కాసనభలో యూనివర్సిటీ సీటు శ్రీనివాసయ్యంగారి రాజీనామావలన వచ్చినఖాళీలో సి. రామలింగారెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగ నుండెదమని మాకు తెలుసుపడ్డారు.

36 వ కాంగ్రెసు మహాసభ:—ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు వల్లభభాయి జీ. పటేలుగారు మాకిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—“అక్కడకుకచ్చి మోసపోవుటకన్న కాంగ్రెసునకు రూపలముగొన్ని డెలిగేటులందటను, ఇక్కడ ప్రజేతరు నుమ నిచ్చి టిక్కెట్టు కొనుక్కొనుటకు కావలసిన బాగ్యతతో తమతమ కాష్ట్రము కాంగ్రెసుసంఘమునుండి విశ్వాసపత్రములను దెచ్చుకొనవలయునని కోరుచున్నాము. డెలిగేటు గర్హికికేటు లేకున్నచో కాంగ్రెసుకు రానియరు. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములవారు ఆరెప్టన వారిస్థానే వెటసే నింపి జేయ వలయును. నిశ్చంధవిధాన మవలంబించు చున్నను కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులు చాలమంది వచ్చెనని ఆహ్వానసంఘమువారు తలచియున్నారు.

ఆహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసు దుర్వదంతలు

ఆహమ్మదాబాదు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు జి. యి. చాట్టిల్లుగారి రీతి నిరకటనమును గావించిరి:—

“సంవత్సరాంతమున జరుగమన్న కాంగ్రెసుసమయమున కాంతిసంరక్షణమును గూర్చి ఆహమ్మదాబాదులో కొంతగడ విడ మెదలుపెట్టినటుల తెలియచున్నది. తత్సంరక్షణకై ప్రయత్నములేమిచేసినది చాలమంది యభిగతున్నాడు. ఇంతేకాక ప్రభుత్వమువారు కాంతిసంరక్షణకై కఠినోపాయములకు గడం నెదరని యొక దుర్వదంతి వ్యాపించినది. ఇందువలన మిల్లాపది వారు చాలమంది పట్నంబిదిచి నెట్టిపోయినారు, యింకా కొంతమంది వెళ్ళుదురనియు తెలియచున్నది.

కాసనభుల్లెయుండువారికి యావశంతులవలన భయమేమియు నక్కరలేదు. ఎవరైనను న్యాయవిరుద్ధముగ సంఛరించెద రని అనుకొనుటకు కారణమేమియునులేదు. అట్లు భయపడువారు కాంతిసంరక్షణకై తగు నేర్పాట్లు జరుగునని నమ్మియుండవచ్చును.

జయిలులో ఖయిదీని మరణము

నేను రాయవేలూరులో ఈనెల 18 తేదీలు ఉంటిని. 17 తేదీ ఉదయము మెదలు మధ్యాహ్నం ఒంటిగుంటవరకు జెంబులుయెద్దనే యుంటిని. డిస్ట్రిక్ట్ మేజిస్ట్రేటువారు జెంబు లోపల నేడియో యొక శేను విచారించుచుండెట్లు తెలిసినది. ఆ శేను ఏమైనది తెలుసుకొనవలెనని జెంబులుయెద్దమంటి పోలీసు వారిని అడిగినాను. నాకన్నయకు దారి రహస్యము చెప్పలేరి. వేలూరుపట్టణములోనికి వచ్చి విచారించగా నెల్లూరుజిల్లా గూడూరు గ్రామ పురస్థుకు శేనురెడ్డి అను రాజకీయఖయిదీని జెంబులలోని పోలీసులు అధికముగా కొట్టినట్లును స్వాధీనము తప్పినట్లును తెలిసినది. ఆనె యల్. కృష్ణమాచార్యులవారివద్దకి వెళ్లి దానినిజమును కనుగొనవలసినదిగా నేను కోరినమీదట వారు నాకొక ఆఫీసర్ విజులయ్యగద్దకు వెళ్లి విచారించినారు వారిలో కొందరు సదరు విచారణమయమున హాజరై నట్లును సదరు శేనురెడ్డిగారికి నుంచివెళ్ళులే తగిలినట్లును వాడు ను. నట్లును చెప్పినారు. ఇయితే శేనురెడ్డిగారు విచారణమయములో ఆనగా తే 17 న ఉదయము తెలిసినా నుండి స్టేటు మెంటు ఇచ్చినారు. నేను వేలూరునుండి బయలుదేరికమ్మిట్లకు ముందు విచారించగా శేనురెడ్డిగారికి ప్రాణాభయము లేదనియు, తెలిసినా నున్నానియు తెలిసింది. ఇక విచారించు.

(ఇందలి యభిప్రాయము తెలిసికొనుటకు మా ప్రత్యేక విశ్లేషణి నేను పంపితిని. అంతఃపంపి)

రెవెన్యూ హాజనసభ కర్నూలు

కర్నూల్లో యానెల 28, 29 తారీఖులలో జరుగబోవు రెడ్ల గభకు కావలసిన యేర్పాటులన్నియు పూర్తి అగుచున్నది. శ్రీ మంతులగువనవరే సంస్థానాధిపతులగు మహారాజా టైరి బల్వంతు రాజారామేశ్వరరావుబహదూర్ గారును ఆత్యుక్తులగు స్థానాధిపతులగు రామభూపాల్ బహద్దర్ గారును ఈనెల 27 వ తేదీ సాయంత్రానికి యిక్కడికి విచ్చేయుచున్నారు. సంఘాభిమానులగు రెడ్డి మాన్యులు అందరును ఆదినమునకు కర్నూలుకు దరు చేరు ప్రార్థితులు. ప్రతినిధి రుసుము ఒక్కరూసాయమూత్రము. యితర భోజనాది ఖర్చులు యేమియు పుచ్చుకొనవలెదు.

II

ఈనెల 27, 28 తేదీలలో సభ కర్నూలులో జరుగునట్లు ఆంధ్రపత్రికాముఖులను విని వున్నాము. అదే తేదీలలో అఖిలభారత జాతీయమహాసభ అహమదాబాదులో జరుగవనే సంకీర్తనముకు తెలిసియేయున్నది. ఆసభకు రెడ్లకొందరునుయు చేరుచున్నారు. గాన అప్పటికిని లిపి లింగి పెంట నేనో లేక కొన్ని లోజులతో సభ జరుగునట్లేర్పాటుచేసినయెడల రెడ్లందరు కలసి తగిన తీర్మానములు చేసుకొనవచ్చును. అట్లులేక నిరంకుశముగా సభను నిరపించినయెడల అందులో చేయబడు తీర్మానము రెడ్డి తలము యాస్పందికి వర్తింపవు గావున యోచించి సభను జరిపించ కొరుడున్నాము. తొడిమె నారాయణరెడ్డి జే. నారారెడ్డి జేతు చిన్ని సామిరెడ్డి కొంగంరెడ్డి పాపిరెడ్డి జే. చన్న శేకవరెడ్డి కలిశెడ్డి పెద్దారెడ్డి.

పాతావరణస్థితి

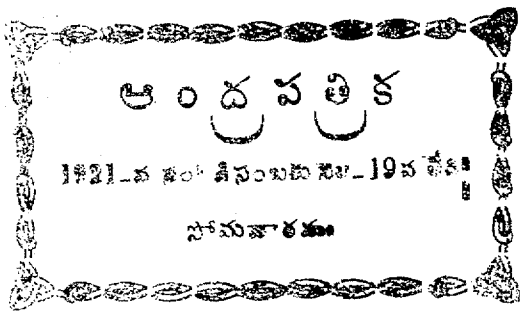
1921 నం. దిశంబరునెల 19-న తేదీ సోమవారము

జిల్లా మధ్య కరములు	అక్టోబరులో		నవంబరులో		మొత్తము
	24 X 24	24 X 24	24 X 24	24 X 24	
గోపాలపూరు	82.9	61.7	...	39.90	43.82
విశాఖపట్టణము	80.7	67.3	...	29.50	85.18
కాకినాడ	79.8	65.9	...	29.86	87.08
బందరు	82.6	65.1	...	58.78	89.08
గుంటూరు	86.7	62.8	...	30.28	81.11
నెల్లూరు	83.9	65.1	...	84.81	84.40
మద్రాసు	84.2	68.9	...	47.25	88.71
పాడరాబాదు	81.1	55.5	...	26.50	80.89
ఆనంతపురము	85.8	57.1	...	27.95	83.83
బళ్లారి	87.1	60.7	...	26.70	19.72
కర్నూలు	88.0	59.0	...	17.88	25.48
కడప	86.4	62.9	...	86.78	89.10
రెంగుళూరు	88.1	56.1	...	35.21	44.02
కోయంబతూరు	81.4	64.8	...	18.00	80.30
నెల్లూరు	82.6	63.0	...	42.12	89.60
నీలమ	87.8	62.6	...	45.96	87.97

వాయుభారమునందు మార్పులులేవు. కొంతకఠినము, మైసూరులందు మాత్రము కొంచెముగా హెచ్చును. అపరిభాగములందు మామూలుగానే యుండెను. తూర్పు పశ్చిమప్రాంతములందు మాత్రము కొంచెము తక్కువగనండెను. కర్ణాటకము, మైసూరులందు ఉష్ణము కొంచెముతగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో మార్పులులేవు. మొత్తముమీద మధ్యమోష్ణము మామూలుగానే యుండును. పగటివేడిమి దామాసాయాని సరిగనే యుండెను. పశ్చిమతీరమునందు దత్తనుండలములు, మైసూరు కర్ణాటకములందు కొంచెమెక్కువగనండెను. రాత్రి వేడిమిదామాసాయంకంబెకొంచెముతక్కువగ నుండెను. పశ్చిమతీరమునందు దామాసాయాని కొంచె మెక్కువగ నుండెను. పశ్చిమప్రాంతములందు వాయువునం వాగ్గ్రతకొంచెము తక్కువగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో మామూలుగా నుండెను. విశేష ప్రాంతములందు ఆకాశము నిశ్చలముగ నుండెను. అక్కడక్కడ ఒకమోస్తరుగా మేఘములుగూడ గలవు. వర్షము లేదు.

నాతావరణము కాగుగనే యుండెను.

సి. చెంగల్వరాయ మొదలియారు

పరిపాలనావిధానము

బ్రిటిష్ మున ప్రచురించబడి వెస్తు మినిస్టరు గెజిట్టు పత్రిక, ప్రస్తుత పాలనావిధానము గూర్చి యిటుల వ్రాయుచున్నది. "1857-వ సంవత్సరమునకు పిమ్మట, హిందూ దేశమునం దింతటి సంక్లిష్టత నొప్పుచును జనించియుండలేదు. ఇందు విషయమై సంజేహింప బనిలేదు. అమృత సరపు వధల ప్రతిధ్వని, బ్రిటీషు పరిపాలనమును పునాదులవరకు కంపింప జేసినది. హిందూ దేశము జండును, ఇల్లెండునందును, ఈజిప్టు దేశమునందును, బోక్సే కథ వివరమునున్నది. ఈ సమస్యలలో నేదియు పరిష్కారము గాంచకుండ నాటంకపరచుట మిలిటరీ దృక్పథము గలవారు చేసినదగిన దంతయు చేసిరి. వారికి బాహుబలమునందు నమ్మకము గలదు. దానిని ప్రయోగించబూరి. వారొక్క ప్రధానవిషయమును మఱచిరి. అన్ని ప్రజేశములందును ఊయోగించుటకు తగినంత బాహుబలము బ్రిటీషు దేశమునకు లేదను సంకల్పిని వారు కనిపెట్టలేదు. వారితలంపు కొనసాగునేని, ఇల్లెండు, ఈజిప్టు, ఇండియా దేశములలో నేదియో నొక దానిని అడగవ్రోక్కి యుందురు. అంతయు గాని, వారయినను ఇల్లెండు, ఈజిప్టు, ఇండియా దేశములను కలిపి అడగవ్రోక్కి జాలరు. సందర్భము లిటులుండ వారి దృక్పథము ననుసరించి గూడ, మిలిటరీ పద్ధతులవలన అనర్థము వాటిల్లక తప్పదు. ఇల్లెండు సమస్య పరిష్కారముగచున్నది. ఇందులకు బాహుబలప్రయోగము అవశ్యము గాంచుట యే ముఖ్యకారణము. ఈజిప్టు సమస్య మిగుల ససంతృప్తి కరముగ నున్నది. ఇంతవరకు నైనికుల యిష్టమే కొనసాగుచుండెను. అడ్లీపామాగారిని, ఏరు రిక్త హస్తములతో ఈజిప్టుకు పంపివైచిరి." వెస్తు మినిస్టరు గెజిట్టు పత్రిక దెలిపిన సంగతుల జట్టి, పరిపాలనావిధాన బలప్రయోగము నాధారపరచు కొని యుండుటచే, ప్రస్తుత విషయస్థితి హిందూ దేశమునందు జనించె నని గ్రహింపవలయును

ఈపద్ధతి మారనంతవరకు, వైపుత లెన్ని పూసినను ఆకాంతి లొలగనేరదు. పరిపాలనము నకు ప్రేమయు ప్రజానామతియు ఆధారభూతము గానంతవరకు, పరిస్థితులు చక్కబడవు. భారతవర్షమును వివిధ ప్రజావర్గములందును అధికారులు గలిగించుచున్న యిలజనీని జూచిన, పరిపాలనావిధానపు నిజరూపము గనుపించును. ప్రజలయభీష్టము ఇనుమంతయునను పాటించబడుట లేదని స్పష్టమగును. నిరంకుశవిధానమే, న్యాయపరిపాలన పేర వ్యవహరింప బడుచున్నది. దీనిని కొనసాగించుటకు, ఎంతటి జట్టుదలయైనను చూపబడుచున్నది. ఇల్లెండులో నివద్ధతి యవశ్యము గాంచె నని, వెస్తుమినిస్టరు గెజిట్టు పత్రిక వెలుపుచున్నది. ఇతర భాగములలో నిది విజయము గాంచునని తలచుటకు వ్యర్థపుటూహ ఇంకొకటుండబోదు. "బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందలి ఇతర జాతులు సిన్ ఫీను మార్గములను జాగరూకతతో పరిశీలించి యుండిరి. నిర్బంధవిధానపు అవశ్యమును మనముగూడ అంత జాగరూకతతో పరిశీ

లించ నక్కరలేదు" యని నేషనుపత్రిక యడుగుచున్నది. మార్గదర్శకభూవు పరిపాలనా పద్ధతయందు, నిర్బంధము సమాధానముతో కలసియుండ వలెనని యైన జెప్పెను. కాని ఈకలయికవలన లాభమేమియు గలుగలేదు. ఇది యవశ్యము గాంచెనని ఎల్లరకును దెలిసిన సంగతియే. ఆగోడుగూడ యిప్పుడు పోయి, సంపూర్ణమై కల్పితేని నిర్బంధములు ప్రయోగించబడుచున్నవి. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల కిది ఫలితమా యని దేశ మడుగుచున్నది. సంస్కరణములగూర్చి కొందఱ యాశతో నున్న మితవాదులుగూడ నిశ్చేష్టితులై యున్నారు. మింటోమార్గ సాంస్కరణముల కన్న, ప్రస్తుత రాజ్యాంగ సంస్కరణములవలన దేశమున కెక్కుడుగ చేపూరిన లాభము లెన్నియో తెలియుట లేదు.

నిర్బంధభాసనములగూర్చి విచారించుట కేర్పడిన సంఘము రిపోర్టు ప్రచురించినటుల నొకవంక డక్యుమెంటుగను. వేరొక వంక ప్రెస్సులక్టు ప్రయోగించబడుచున్నది. రాజద్రోహ సభాభాసనము విస్తీర్ణమగు భాగములలో న మ లు గో బెట్టబడుచున్నది. బహిరంగసభలకేగాక, కమిటీ మీటింగులకుగూడ యీ భాసనమును వర్తింప జేయుచున్నారు. కాంగ్రెసుసభను అహమ్మదాబాదునగరమున జరుగనిచ్చినంతమాత్రమున ప్రయోజనమేమి? ప్రతినిధులనన్ని కొనుటకుగూడిన సభలు సయితము నిషేధింపబడినవి భావిత్వముచు గూర్చి యోచించుటకు సమావేశమయిన సభలు చెడరగొట్టబడినవి. సమావేశ కాంక్షులను కారాగృహమునకు గొంపోయిరి. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుని నిర్బంధించిరి. వాలంటీరుసంఘము లక్రమములని ప్రకటించబడెను. ధర్మబద్ధముగ దేశసేవ యొనర్చి హింసాధర్మమును వ్యాపింపజేయు నడుము కట్టుకొనిన వాలంటీరులను ఏల అడచివేయువలయును? పారితోషము జయకదముగ కొనసాగుటయే, ఇందుకు కారణమైనది. కొంతకాలము క్రిందట రాజప్రతినిధిగా రొక వాగ్దానము జేసి యుండిరి. ఎవరయినను దార్జన్యమునకు ప్రోత్సాహము గలిగించిన దత్తు, వారిని ప్రాసిక్యూటు జేయుచుని సూచించియుండిరి. ఆ వాగ్దానము కొనసాగినచో, దార్జన్యమును లోగించుటకు బూనిన గాంధీమహాత్ముడును రాజప్రతినిధియు, ధర్మవేదికపై జేరుటకు వీలయ్యెడిది. అటుల జరుగునని యాశపడియుంటిమి. మహాత్ముడును, అట్టినమ్మకము గనుటకచేదు. కాని రాజప్రతినిధిగాడి తాము మొదలు ప్రతిపాదించిన సూత్రమును గాలి కెగజమ్మి మామూలు ధోరణిలోనికివచ్చి దార్జన్య రాహిత్యముకొరకు కృషిపలుపుచున్న వారి నిర్బంధమును కొనసాగించుచు, దేశమునం దిదివరకెన్నడును లేని కల్లోలస్థితిని కలిగించుచున్నారు.

మద్రాసు మితవాదులపక్షమున ప్రచురింపబడిన సిటిజను పత్రిక సూచించినటుల "అనేకులు భాసనాతిక్రమణము గూర్చి మాటలాడుచున్నారు. కాని దాని నటుల ప్రారంభించవలయునో అనేకులు యోచించి యుండలేదు. ఒకపద్ధతి గాని, నిశ్చయముగ నొక కార్యక్రమము గాని, తేజోదేవుడు. ప్రభుత్వమువారు భావనాశక్తి లేనందువలన, సహాయనిరాకరణవలంబులు దీనిని కనుగొన నాతురము జూపుచుండిరో, అట్టి యవకాశమును కలిగించుటకు త్వర పడిరి. రాజకీయ వ్యూహములో ప్రభుత్వము వారు తీవ్రప్రమాదమునకు లోనయిరి..... ప్రభుత్వమువారు తమ వేగిర పాటువలన, సహాయనిరాకరణవలంబులు కొరచున్న సాధనమును వారిచేతి కిచ్చిరి." ప్రభుత్వము వారవలంబించుచున్న పద్ధతిని ఇంకొకవిధముగ

గ్రహింప వీలులేదు. మద్రాసు గవర్నరు గారు భాసన సభలో నిచ్చిన యవస్థాసము నందు క్రిమినల్ లా సవరణపట్టము నిరాప్రమీన ప్రయోగించినందులకు కారణము నేమయిన చూపగలిగిరా? దీనిని కేవలము ముందుజాగ్రత్త కొరకు తాము చేత నుంచుకొంటి మనియు, దీని ను పయోగిం ప వలసి న అవసర ముండ దని తా మూహించుచున్నా మనియు గవర్నరుగారు సూచించిరి. ఇతరభాగములలో జరుగుచున్న సంఘటనల జట్టి, విప్లవసంచలనము నరికట్టుటకు తగిన నివారణమార్గము నవలంబించవలయు నజ్ఞ. మద్రాసు రాష్ట్రమునందు భయ మేమియు లేదని తమకు దోచినపుడు, రాష్ట్రాధిపతి ముందుగనే నూతన నిర్బంధాత్మమును దేశమునకు కనుబటచుటచే, ప్రజల సంచలన మధికముగాక మానదు. అహింస నవలంబించి, పాటుబడుచున్న ప్రజేశములలో, వైస్ర్యప్రదర్శనము గావించుట కేమి కారణమో గవర్నరుగారు సూచించి యుండలేదు.

బాహుబల ప్రదర్శనమువలన, ప్రజల నిశ్చయము లొలగిపోవు నని దలచుట ప్రమాద భూయిష్టము వారి నిశ్చయము మరింత బలపడుట నిశ్చయము. దేశమునందంతటను ఎన్ని నిర్బంధములు ప్రాప్తించినను ప్రజలు శాంతియు గనుపటచుండరనుట సువిదితము. నామ్రాజ్య భాసనసభ్యులగు టి.వి శేషగిరిఅయ్యరుగారు పత్రికలకు బంపిన లేఖలో, ప్రస్తుత విప్లవము రక్తపాత రహితముగా శాంతి కల్గవ మనియు, ప్రజలు రక్తపాతము నేవగించెడరనియు వారు స్వభావముచేతనే మిగుల ఓరిమి కలవారనియు, దెలిపిరి. ప్రస్తుతము జరుగుచున్నది కేవల భావ పరివర్తనము. భావ పరివర్తనము త్వరలో గలిగినకాని హిందూ దేశమునకును తద్వారా ప్రపంచమునకును శాంతిసౌఖ్యములు గలుగనేరవు. దీనిని మోటుబలముచే నదుర్మొదిన కొలదియు, త్వరితగతి నది నడుచుచుండును. హిందూ దేశ పరివర్తనము, అరాజకమునకును, బాల్లివిసమునకును విరుద్ధమయినది. దీని నిజతత్వమును గ్రహింపజాలక, అధికారవర్గము వ్యర్థ ప్రతిక్రిశుల నవలంబించుచున్నది. దీనిని నిరోధింపకున్నచో, అల్లరులు గలుగు నని గవర్నరుగారు పలుకుట, నిరర్థక ప్రతిపాదనము. వ్యక్తి ప్రవర్తక మగు స్వదేశవత్త్ర నిర్మాణమును, దేశమును పవిత్రవంతము జేసెడి మధ్యపాన నిషేధోద్యమమును, అహింసను వ్యాపింప జేసి శాంతిని కాపాడెడి విచ్ఛికభటవర్గమును నెలకొల్పి పాటుబడుచున్న ప్రజల సంచలనము నరికట్టుటకూడ, ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానముక్రింద ప్రజలు తమ స్వాతంత్ర్యములను నిలుపుకొనగలుగుదురనుట కల్ల. పరిపాలనావిధానము మారినకాని దేశమునకు ముక్తిలేదని స్థిరపడుచున్నది. సంవత్సరాంతములో పల, స్వరాజ్యము బాహ్యరూపము నందు గాకున్నను, యధార్థమునందు కనుపించునను విశ్వాసము గాంధీమహాత్ము డీవారపు యంగుళియూ పత్రికలో జూపుచున్నాడు. అభివృద్ధి, స్వరాజ్య మొకారముదాల్చుట కెంతకాలమో బట్టదని, మహాత్ముడు వెలుపుచున్నాడు. వివిధరాష్ట్రములలోని కారాగృహములందు స్వరాజ్యము పరిస్ఫుట మగుచున్నది. కారాగృహములందు ప్రజల స్వతంత్రము సిద్ధించినది. అది వెలుపల గనుపించుట కెంతకాలమో పట్టదు.

నయ్య క్రాంత్యములు: నిర్బంధములు

సంయుక్తరాష్ట్రములలో ప్రధాననాయకులు నిర్బంధితులయిరి. యువరాజుగమన సందర్భమున హరితాశము జరుగకుండుటకు, నాయకులను నిర్బంధించినను, హరితాశము పూర్ణముగ జరిగెను. యువరాజు సందర్భము నిమిత్తము ప్రజలు ఉత్సాహము చూపలేదు. ఇట్టిస్థితిలో అధికారులవలంబించిన వద్దతి అవజయము గాంచెనటకు సందియ మేముండును? సంయుక్తరాష్ట్రపు గవర్నరుగ సర్ హార్కోర్టు బట్లరుగారు మాత్రము తమ ప్రభుత్వవద్దతిని సమర్థింపబడిరి. నిర్బంధములు రాజకీయప్రతినిధులగు ప్రజలయందు విశ్వాసమును పురిగొల్పెనట. జనసామాన్యమునకు సంతృప్తిగలిగెనట. వరిస్థితులు అభివృద్ధిజూపెనట. బోలీనువారు ఎక్కుడు సంతోషచిత్తులై యున్నారట. ప్రభుత్వమువారివిధమున దృఢమగువద్దతి వలంబించుచో, నిరాకరణవలంబుల కుట్రచేసేద మగునని వీరు తెలిపిరి. తనకుండేటికి మూడేళ్లగాని వాదించుట మానవునిస్వభావము. సర్ హార్కోర్టుబట్లరుగారీతరునబలికెను. ప్రభుత్వమున కత్యంతముగ తోడ్పడుచున్న మితవాదికక్షమువారు మాత్రము ఆటల దలంచుటలేదు. లక్ష్యపురము నందు జరిగిన మితవాద సంఘసభయందు, ప్రభుత్వమువారవలంబించిన నిర్బంధ వద్దతులను ఖండించుచు తీర్మానము గావించిరి. న్యాయము క్రిమి మనుషేరుతో జరుపుచున్న ఆరెవులను నిరసించిరి. ఈవద్దతి నిర్దుటయోగ కరమగును, దూరదృష్టి విరహితమనియు చెలిపిరి. ఇందువలన తొలగింపదలచిన చెడుగు మరింత వృద్ధియగుచున్నదనియు, అన్ని పక్షములవారును ఉద్దేశపూరిత లగుచున్నారనియు, సూచించిరి. నిర్బంధ విధానమువలన, ప్రస్తుతస్థితి చక్కబడుచున్నదనియు, ప్రజలనేకులీవద్దతిని హర్షించుచున్నారని ప్రభుత్వమువారు తెలిపెడి సంగతులు అబద్ధములనియు స్పష్టపరచిరి. సహాయ నిరాకరణవలంబులు నిర్బంధముల మూలమున లొంగిపోవరనియు, అశాంతికి గల ప్రధాన కారణములను తొలగింప వలయుననియు, వ్యవహారమును పరిష్కరించుటకు త్వరలో రాండు టేబిలు సమావేశమును కావించ వలయుననియు, క్రిమినలు లాసవరణ చట్టమును రద్దుచేసి నిర్బంధితులను వెంటనే విడిచిపెట్టవలయుననియు, తీర్మానించిరి. సర్ హార్కోర్టు బట్లరుగారి దర్శిక్తికి, వారి స్నేహితుల నుండియే తగిన జవాబు వెలువడినది. మద్రాసు లిబరలు పక్షమువారు గూడ నిర్బంధవిధానము నిటులనే నిరసించుచు క్రిమినల్ లాసవరణచట్టమును మద్రాసురాష్ట్రమునకు వర్తింపజేయుట అసభ్యమనియు నాయకుల సమావేశమును చేకూర్చవలయుననియు తీర్మానించిరి. ఈరీతిన, మితవాదులు సయితము ప్రస్తుత వద్దతిని నిరసించుచుండ, అందలియోగ్యతగూర్చి విచరింపబనిలేదు. నిర్బంధము లధికమయిన కొలదియు, వాగవిహిత ఆశ్రయత్నముగ చెలసివచ్చును. ఇందులకు సహాయనిరాకరణవలంబులు సంతసింపవలయును. ఇట్టివరుణమున అహింసావ్రత ము నిష్కర్మగ కొనసాగుచో గాంధీమహాత్ముడు దేవినటుల, స్వరాజ్యమునీర్దిం చెనని ఎంచవచ్చును.

ఎంత త్వరలో?

మద్రాసు గవర్నరుగారిచ్చిన యువన్యాసమున దీవాక్యములు గమనించుచున్నవి. "మీపైన నిదివరకేగల బాధ్యతను, త్వరలోనింతకన్న నెక్కుడుగ హితు చేకూరనున్న బాధ్యతను నిర్వహించవలయునని, నేగోరెదను." ఈవాక్యము మద్రాసు

మెయిలుపత్రికను తలకిందులు జేసెను. త్వరలో ననిన నెంతత్వరలోనని, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక యడుగుచు ఈరీతి కక్రింద భయవిహ్వలతను కనుక అచేడి న్యాసమును వ్రాసినది. మెయిలుపత్రిక లేనిపోని భయము చూప నక్కరలేదు. త్వరలోననిన, సంస్కరణ శాసనమును మరల మార్చేడి కాలములోవలనని, గవర్నరుగారు భావించి యుండవచ్చును. ఇది పదివత్సరములయినను కావచ్చును. రీడింగు ప్రభువుగా రింతకుమున్నే చెప్పియుండిరి గద. జాతీయోక్త జీవితమునందు, ఏడ్డు ఒక లెక్కగావనియు, ఓమిలో నుండుట భావ్యమనియు, వారుభారతీయులకుబోధించియుండిరి. విల్లింగ్డును ప్రభువుగారును ఆయర్థమునే మదినుంచెప్పిన జెప్పి యుండవచ్చును. అటులగాకున్న డెయిలీబెలిగ్రాఫ్ పత్రికలో సూచించిన విధమున ఏమియో కొన్ని చిల్లరసవరణలను వవరణచట్టము చూపమునచ్చే మాంటాగూగారు పార్లమెంటుసభలో త్వరలో ప్రవేశ పెట్టవచ్చును. ఇట్టి సంస్కరణములతో మితవాదులు సయితము సంతృప్తిపడెదరని భావించవలనుకదకు. ద్వంద్వప్రభుత్వ వద్దతియే తప్పుని స్పష్టమగుచున్నపుడు, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము చేకూరునకు చేకూరుట లాభకరము గాని, కొనసూలిన మార్పుల గావించుట వ్యర్థప్రయత్నము. విల్లింగ్డునకు ప్రభువుగారి సూచనలకు భాంతీయులెంతమాత్ర ముప్పొంగబోయి. అట్టితరీ, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక కింత వగ పేలనో తెలియదు. విల్లింగ్డునకు ప్రభువుగారి వాక్యములు లేనిపోని యాశల గలిగింపవచ్చుననియు, కొలదిమానములలో నీయాశలు ఫలించక బోయినచో దేశమునందాశాభంగము కలుగుననియు, వారి వాక్యములకు ఇరుపక్షములవారు తీవ్ర వ్యాఖ్యానములు జేయవచ్చుననియు, ఇట్టి వివత్తు ఘటిల్లకుండ విల్లింగ్డునకు ప్రభువుగారు తమ వాక్యముల భావమేమియో త్వరలో వెలిబుచ్చవలయుననియు, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక గోరుచున్నది. ఇతరుల కెవరికిని యక్కరలేకబోయినను, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక జడుపుతరుట కయినను, విల్లింగ్డునకు ప్రభువుగారు తమ భావమును వ్యక్తపరచెదరు గాక.

గాంధీమహాత్ముడు: వివిధనాయకుల సమావేశము

అసోసియేటెడు వ్రెన్సు లెంతివార్త యొకటి ఇటుల వివరించుచున్నది:

"గాంధీ, మున్నీర్ హుస్సేను కిద్వాగారు వ్రాసిన లేఖకు బదులు వ్రాయుచు, సద్భావ వ్యాపకమునకు తోడ్పడుచో వివిధరాజకీయ పక్షముల నాయకుల సమావేశమును జరుపుటకు తాను అయిష్టుడను గానని, తెలిపెను. ఇరువదియవతేదిన కిద్వాగారు బొంబాయినగరమునకు వెడలుచున్నారు. భావి రాజకీయాభివృద్ధికి ఎల్లరకు ఆనుకూలించెడి ఆధారమును కనుగొనుటకు, కాంగ్రెసుసభ గూడులోవలన క్లెఫార్ మల్ సమావేశ మొకటి జరుగవలెనని, కిద్వాగారిభిప్రాయపడుచున్నారు."

రాజప్రతినిధివర్మటనము

రాజప్రతినిధి బస చెప్పిడిరు, కలకత్తా, డిసెంబరు 18:— రాజప్రతినిధి ఈదినము మహారాజాధికారా సర్ కామేశ్వర సింగు, కె. చాదరీరాం ఓంకర్లా, శేరియబహదూరు హాసీనిమోహన్. ఛాటర్జి, డాక్టరు యస్. కె. మల్లిక్, మిర్జా మహమ్మదు ఆక్రిం హుస్సేన్ గారలతో సంభాషించెను.

ప్రత్యేకపట్టణదానోత్సవము.

కలకత్తా, డిసెంబరు 17:— ఈదినము మధ్యాహ్న మొక ప్రత్యేక పట్టణదానసభ గమనజేవయ్యెను. రాజప్రతినిధికి "డాక్టరు లెఫ్ టిటరీచరు" "డాక్టరు లెఫ్ యస్స" అను గౌరవ బిరుదములు పతికొందరికి ఇయ్యబడెను.

పండితమదన మోహన మాలవ్యాగారితో

సంభాషించుట
ఈదినము రాజప్రతినిధి పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారితో సంభాషించెను.

మధ్యాహ్నము స్వరాజప్రతినిధి దంపతులు భూపైభవముతో గుట్టెత్త పండితులకు బయలుదేరి వెళ్ళిరి.

వేల్పుయువరాజుగారు.

మృగములను శేటాడుట,

ఫిల్లీ, డిసెంబరు 18:— రేపు ఆదివారము గాన శేటలి హరముండదు. యువరాజుగారు శేపాలుదేశముచేరిన మొదటి నాలుగు రోజులలో 11 కెడ్డపుటలు, 2 ఫుడ్లప్పుములు శేల గూతెను.

యువరాజుగారి సానుభూతి

యువరాజుగారిబస, డిసెంబరు 18:— మానవసుఖము: ఖుసులు, కష్టసుఖము లన్నిటిని యువరాజుగారు బాగుగ చెలిసికొనిరి. కష్టములను, దుఃఖములను తిగించుట లెనవిధియని అతడు భావించుచుండుట జగన్నికీర్తి. అతని దయాదాక్షిణ్యమును గురించి ఇటీవల ఒకనూచరము జరిగెను. యువరాజు గారు లక్ష్యుణునియందుండగా, ఖాదరునాథుడను విద్యార్థి యువరాజుగారు పుట్టినదినముననే తానుకూడ జన్మించి ట్టును, తొంటికి డెడలువలన కుటివాడయి ట్టును ఒక లేఖను వ్రాసి బంపెను. సత్యావస్థములనెసి, యువరాజుగారు రతనికి తనభావాపటమును, ఈక్రింది సందేశమును బంపిరి:—

నా ఈడుగల నీవు కాశ్యోతముగ మంచము వదలి నడవ జాలవని విన్నందుకు నేను చింతాక్రాంతుడ నయితిని. నీయందు నాకు పరిపూర్ణ సానుభూతి గలదు. నీబాధలు తగ్గిపోవుగాక, నీవు ఆరోగ్యవంతుడ వగుదువుగాక యని నేను సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

భారతదేశములో ఐ. సి. యస్. పరీక్షలు.

ఫిల్లీ, డిసెంబరు 17:— భారతదేశములో 1922-వ సంవత్సరమునందు జరుపబడు ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసు పరీక్షలను గురించి నవంబరు 5-వ తేదీన భారతప్రభుత్వమువారు ప్రకటించియుండిరి. 9 ఉద్యోగము లన్నియు భారతీయులకే, ఒక్కములకు ఇయ్యబడును. ఈపోటీ పరీక్షలలో బక్కాజేతయై తవ్వరును విజయము గాంచనిపక్షమున, ఒక బర్మాజేతయొడు ప్రభుత్వము వారిచే నియమింపబడును. (భారతప్రభుత్వచట్టము— 97 (6) క నెక్షను).

పరీక్షజరుగు సంవత్సరమునందలి ఆగస్టు మొదటితేదీకి అభ్యర్థులక 21 ఏండ్లవయస్సుకు మించియుండరాదు. కొందరి విషయములలో మాత్రము ఈనిబంధన కఠినముగా నమలులో పెట్టబడదు:—

(1) ఈ అభ్యర్థులలో నెవ్వరైన ఆగస్టు 4-1914 వ తేదీని ఆంగ్లతేదీకి, వైమానిక వాహికములలో జేరియుండిన యెడల, అతనివయస్సు విషయము కొంత అనుగ్రహము జూపబడును.

(అ) మూడు నెలలకు మించనియెడల, అతని సర్వీసు కాలము లెక్కించబడును. (ఆ) మూడు నెలలకు మించనియెడల ఒక సంవత్సరము లెక్కించబడును.

ఏ అభ్యర్థిగాని అతనివయస్సులో నొక సంవత్సరమున కంటె ఎక్కువను దీసివేయుటకు వీలుండదు. యుద్ధ కాలమునం బాంగ్లసామ్రాజ్యములో నెచ్చట బనిచేయుచుండిన వారికి వివరము, ఈ అనుగ్రహము జూపబడును.

ఈ అనుగ్రహభారము గవర్నరు జనరలుగారికి మాత్రమే లభదు. అతనితీర్పునిదా అపీలుతెను.

ఇట్టి అనుగ్రహములకు అర్హులగు అభ్యర్థులు వారి సర్వీసు క్లిష్టితేటను, స్పష్టపరచగలవారను యోగ్యతాపత్రములనుబా పుకొనవలెను. ఇట్టిదరఖాస్తు లన్నియు భారతప్రభుత్వమువారికి 1922 వ సంవత్సరము జనవరి మొదటి తేదీలోగా జేరవలెను.

క్రిస్ట్యన్ దినము, నూతన సంవత్సరానికి తంతి, తపాలు ఆఫీసులకు డిసెంబరు 26, జనవరి 2-వ తేదీలను సెలవులయ్యబడును.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

(1)

లాలా లజపతిరాయగారి కేసు విచారణ

(2)

చెన్నపురి నాయక్ రాష్ట్రముల మితవాదులు ప్రభుత్వవిధానమును ఖండించుట

దేశీయనాయకుల సమావేశమును సూచించుట

బంగళమున వందలకొలది వలంటీరును పట్టుకొనుట

కలకత్తాలో పాశ్చాత్య సార్వభౌమ దౌర్జన్యము

దేశీయనాయకుల సమావేశమునకు మహాత్ముడు సమ్మతించుట

శ్యామలలు మోహనలాలు జవహర్లాలు నెహ్రూగార్లకు శిక్షలు

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు రాజప్రతినిధిని దప్పించుట

ప్రతినిధివర్గముతో ముచ్చటించుట

వలంటీరు లభింపజేయుట కలకత్తాకు వచ్చుట

మార్పు సంకరాష్ట్రమునందలి పట్టణములనుండి చాల మంది వలంటీరులు 17 వ తేది నాటికి కలకత్తాకు వచ్చిరి. ఇంక ను వచ్చుచున్నారు. రానున్నారు. 24 వ తేదిని దుకాణములను మూసి పాఠశాలమును జరుపవలెనని హెచ్చరించుటలో 17 వ తేది సభ్యులను వలంటీరు లభింపజేయుట అన్ని పిఠులలోను అన్ని పేటలలోను ముఖ్యముగా బారాబాగులోను అధికముగ జోడించిరి. బారాబాగులో యంత్రశాలల పనివాండ్రను కూలీలను హెచ్చుగా పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. 24-వ తేదిని దుకాణములను మూయువలెనని దుకాణదారులను హెచ్చరించుచు వారు పిఠులవెంట గుంపులుగా తిరుగుచుండగా మొత్తము 110 మందిని పట్టుకొనిరి.

ఇతర వట్టణములు

ఇతర పట్టణములలోని నాయకులను పలువురిని పట్టుకొని రను వాత్రులు కలకత్తాకు చేరుచున్నవి. మైమను సింగుపట్టణమున ప్రముఖులగు నిర్దురు ప్రిదరులను బెంగళులులో నొకవిశేష క్రియగు జమీందారుని ఇద్దరు ప్రిదరులను కృష్ణనగరమున నొక మహమ్మదీయ ప్రిదరును పట్టుకొనిరి. మిథునాపురమున నొక జమీందారునికి ప్రిదరులను కట్టి విడిచిరి. నాయకులనే గాక చాలమంది వలంటీరులను గూడ మితర పట్టణములందు పట్టుకొనుచున్నారు.

విద్యార్థుల కలవరము.

17 వ తేదిని కలకత్తా మెడికలు కాలేజీవిద్యార్థుల తన యను కళాశాలకు వెళ్లెదరు. కాంచెలు వైద్యపాఠశాల, బెల్లా నెయా వైద్యకళాశాలలో సుముందుగా మూసివేసిరి. అట్లున వైద్యకళాశాలలోను నితర ప్రభావశాలిత కళాశాలలోను మూడు మిమనక కళాశాలలోనుగూడ విద్యార్థులు మూసివేసిరి. ఆకళాశాలల యజమానులలో పెక్కుమంది జనవరి 2 వ తేది వరకును కళాశాలను మూసివేయుటకు నిశ్చయించిరి. ఇతరపట్టణముల విద్యార్థులుగూడ మూసివేసిన తేలియుచున్నది. మిథునాపురము, ఫరీదుపురము, కృష్ణనగర కళాశాల విద్యార్థులుగూడ మూసివేసిన 17 వ తేది సాయంత్రము కలకత్తాకు వాత్రులు వచ్చెను.

విచారణలు - శిక్షలు

17 వ తేదిని 80 మంది వలంటీరులను విచారణచేసి ఆరు 80 వదలివేసి 74 గురికి మూడునెలలవరకు విడిచెదరు విడిచిరి. మొహనలాలు పత్రికాసంపాదకుడగు చూర్మి అక్రం ఖానుగారికి రాజద్రోహపున్యానమును ప్రకటించిరి 2 క సంవత్సరము కఠిన శిక్ష విధించిరి. ఎవారరు పత్రిక (ఉరుదు శివపత్రిక) సంపాదకుడు గులాము రసూలుగానిని వదలివేసిరి. ఆతడు రాజద్రోహపున్యానమును ప్రకటించినందులకు తుహఫాజ చెప్పినందున వదలిరి. ఇట్టి యింకొక ముసేకు ఖిలాఫతు నాయకులమీదను ఒక పిడుగుమీదను ఒక సంపాదకునిమీదను తేబడికేసు కొంతకరకు 15 వ తేదిని విచారణ జరిగినది.

జంతువులపై ప్రకటనపత్రముల నతీకించుట

24 వ తేదిని హరతాళము జరుపవలెనను ప్రకటనపత్రములను అసహాయవాదులు పండులు ఎడ్లు మున్నగుజంతువుల పీపులమీద నొకప్రక్క నంటించి, రెండవప్రక్క సిపిలుగాడ్లు అని పెద్దక్షరములతో ముద్రింపబడిన కాగితముల నంటించిరి. ఇదియొక మాత్ర ప్రకటనపత్రము.

మితవాదుల కాహ్వానము - ఇంగ్లీషుమను.

అనామదాదామ దేశీయ మహాజనసభా సన్మానసంఘమువారు బాలీయవాదులకును మితవాదులకును గూడ నాహ్వానముల నడిపి. కాంగ్రెసును స్వాధీన పరచుకొనిన బాలీయవాదులు శ్యామరాష్ట్రనియమముల నల్లంఘింపకుండనే ప్రాణనిత్రముల భద్రమును భంగపరుపకుండనే తాము కొనిన స్వరాజ్యమును బడయుటకు ప్రభుత్వవిధానమును సాగకుండ చేయవలెనన నితరమార్గము లనేకములు గలవు. బ్రిటిషువారు దేశీయవిషయము లన్నిటిలోను పరిశీలనాధికారమును పూర్తిగా ప్రజల వశముచేయుటకు పట్టుకాలపరిమితిని గూర్చి కాననసభలలో నింకను చాల వాదప్రతివాదములు జరుగగలవు. 10 సంవత్సరముల పరిశోధనమిది పూర్తిగాకుండనే సంస్కరణపట్టుమును సవరించుట కొకసంఘమును నియమించువిషయమున చివరకు ప్రాణమువిసిగి దొరతనముచే రంగీకరించుట తటస్థింపగలదని యింగ్లీషుమనుషత్రిక (కలకత్తా) వ్రాసిరి.

శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారి సందేశము.

బంగారా విద్యార్థులారా! బంగారాదేశము మీమీదనే యాక పెట్టుకొనియున్నది. మీరే ఆమెకు బలము. ఆమెకష్టములు మీ కష్టములుగ నెంతిరి. పాలుపడితిరి. బాధపడితిరి. ఫలితాపేక్ష లేకుండా యామెకోర్కెల నెరవేర్చితిరి. మీభవిష్యద్దశకంటే దేశసౌఖ్యమునే యెక్కువగమాయచుంటిరి. మీరచటికిపోయిన నవటిక్కుగూఢచారులు తిరుగుచు, మిమ్ముల ననమానించిరి. భైదులందుంచిరి. ప్రవాసములకంటిరి. అంతేగాని కొంచె మైనదడుకాక్షిణ్యము లనునవియేయెరుగరు. ప్రజలు మీరుచేయు దానినిగ్రహింపలేక యబద్ధముల వ్యాపింపజేసిరి. కాని మీధర్మములనుండి మీరు కొంచెమైనను తొలగలేదు. మీరు అన్నమలేని వారి కన్నము పెట్టియున్నారు. వదలవలన బాధపడువారికి సహాయము జేసియున్నారు. ఉత్సవసమయములందు యా త్రుకులనుండడిలో ప్రజలను కాపాడివారు. ఇట్టి సమయములందు ప్రభుత్వమువారు మిమ్మును పొగడియున్నారు. కాని వెంటనే గొప్ప నేరస్థుల కితిని పోలీసుల కప్పగింప బడుచుంటిరి. వారు వాటిపై ప్రకారము మిమ్ములను బాధించుచుండిరి మీ రనేకసమయములం దుచ్చికితి జనియున్నారు. మీ నస్థితిగూడ నందియున్నారు. కాని యెన్నడు చలించియెఱుగరు. అతిసంతోషము నందలేదు. అతిదుఃఖము నందలేదు. మీరు స్వార్థత్యాగరై దేశముచేయుదానికి ప్రతిఫలముగ మీ రనుభవించినది నేను గనియున్నాను. మీతోపాటు కష్టముల

ననుభవించిన వారిలో నేనొకడను. మీసానుభవము వాళ్ల తేలియును. దేశమునకు సంభవించిన ప్రస్తుతస్థితిలో నామెను వివశాదుడుకా ? ఆ మె యిప్పుడే మీమార్గమునకు రావారంటించినది. బాధపడుట, యనుభవము, గొప్పపాండిత్య నాయకుల నడవడిక, ఇవి మిమ్మును ముక్తిమార్గమున కాపాడుచునే యున్నవి. మీకే క్రి, యాశయముల నన్నిటిని తేలేనే వలె సమర్పించుడు. క్వలాభాషేతులో వారువారి యభిప్రాయమును జనాభిప్రాయములని తలపడుచుపడుచును, ప్రభుత్వమును పొగడువారు మాత్రమే పారు లగుపడుచును, ఎవరికో యొకరిద్దరికి కలిగిన కష్టములు జాతీయకష్టములుగ వాడబడుచుపడుచును, ప్రజలకు నాభిమానము నేర్పుట దౌర్జన్యము, బలవంతముచేయుటయని పిలువబడుచుపడుచును, స్వేచ్ఛతో వ్రాయుట మాటలాడుట మొదలైన జన్మహక్కులనుతీసివేసి నిర్బంధించుటయే, క్రమము న్యాయముఅగ పక్షమున మీవిధ్యయెందుకు కాల్పనా?మీయాత్మల నిట్టియవదానముల పాలుజేయుదురా? లేనియెడల నిపందెమున కొప్పకొనుడు. ఆత్మలపై కేసింపును. దౌర్జన్యమును ప్రేయతో నెరుక్కొనుడు. దుర్వాడుకలు జేసిన మారాడకుడు. బాధపెట్టి నవకుడు. అభివ్యమును భగ్యముచే జయించుటయను బాధపడుట త్యాగశీలతలు మాత్రమే ప్రపంచమునకు ముక్తిదాయకములనియు లోకమునకు తెలియజేయుటకే మీరు. బసులుచేరియున్నారు. ఇప్పుడు ప్రహ్లాదమైన క్రయత్న మవసరము. బాగుగ నాగా వింది పనిచేయును. (సర్వంటుపత్రిక)

పోలీసుల దౌర్జన్యము

కలకత్తాలో పోలీసుసార్వభౌములు వలంటీరుల మైమను పీఠులలో నడచు ప్రజలమైనను అవసరముగ దౌర్జన్యము చూపి బాధించు చున్నారని దేశీయపత్రిక లవదినమును వ్రాయుచున్నవి. "16 వ తేదీ సాయంత్రముల బెంగాలీ పత్రికా కార్యాలయముచేరే కొందరు యూరోపియను సార్వభౌములు చాల బాధించిరి. ఆసంగతి బాధింపబడినవారిలో నొకరగు నొకకళాశాల విద్యార్థి బాబూ కృష్ణకుమార మిత్రగారికి తెలియజేసెను ఆయన మితవాదనాయకుడు. వెంటనే అచటికి కొక పోలీసు పెద్ద యుద్ధోగ్నిని పంపవలెనని ఆయన పోలీసు కమిషనరు నడుగ కోర్చుట ఫిర్యాదుచేయుడని ఆతడు చెప్పెను." అని బెంగాలీ పత్రిక వ్రాసినది. అనుదినము నిట్టి దౌర్జన్యములు జరుగుచున్నవి. కాంగ్రెసు సంఘమువారు గూడ ప్రతిదినము ప్రకటించుచున్నారు.

అమృతబజారు పత్రిక కుమారణ

మాపత్రికలో ప్రకటింపబడిన వ్యాసములు ప్రకటింపబడదగినవి గావు. ప్రభుత్వమువారు ముత్రాపకప్రకాశకులపై చేసిన కేసు సరియైనదే. వానిని ప్రకటించినందులకు మేము చింతిలుచున్నాము. ఇకముందు పత్రికా నిర్వహణమునకు దధికబాగ రూకతను బూనెడదని పత్రికలో ప్రకటింపబడినది.

పండిత మాలవ్యా-రీడింగుప్రభువుగార్లు

కలకత్తానగరమున పండిత మదనమోహనమాలవ్యాగారు రీడింగుప్రభువును సందర్శించి ప్రశ్నలకు కలిగినవిషయస్థితినిరన్ని వారణాసాధనములకుగూర్చి విన్నవించుటకు కొందరు ప్రముఖులు తాజప్రతినిధిని సందర్శించుట కనుమతంపవలెనని కోరి ప్రతినిధివర్గమువారు రాజప్రతినిధిని సంకల్పించి దేశమునందలి వివిధకేసుల ప్రతినిధులను కొందరిని సమావేశపరచి ముఖ్యవిషయములను గూర్చి బాగుగా నాలోచించి నిర్ధారణ చేయవలెనని విన్నవించెదరు.

250 మందిని పట్టుకొనుట

18 వ తేదీ ఆదివారమునాడు 250 మంది వలంటీరులను పట్టుకొనిరి.

లాలాలజపతి రాయగారి కేసువిచారణ

లాహోరు, డిసెంబరు 16:—లాలాలజపతిరాయగారు తాం దాక్షుగోపిచంద్ర మాలేఖానుగారల మీదకేసు ఈ దినము నెండులు జెయిలులో అడిమనలో మండలవందనాధికారి కియానుగారిచే విచారింపబడినది. నిందితులు ప్రభుత్వనాయక వారిగాక ఇద్దరు పత్రికాప్రతినిధులు ఒక న్యాయవాది మాత్రమే చెరసాలలోపలికి ప్రవేశించుటకలిగి తత్సాక్ష్యముకలనేమిది గులకు న్యాయవాది లేడు.

తలుపులన్నీటిని బిగించి చెరసాలలోపల తమకేసును విచారించుట న్యాయముగాదని విచారణ ప్రారంభంగాక ముందు లజపతిరాయగారు తన అసమర్థుని గనుబజిరి.

ఫిర్యాదీసాక్షుల విచారణ అంతట వ్రాసికొనబడిన రిక ఫిర్యాదీసాక్షి పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు జబాదీను అంతట సాక్ష్యము చెప్పెను. నేను డిసెంబరు

సభ జరుగుచుండగా పట్టుకొనబడిన 58 గురు సభ్యుల కేసు 17 వ తేదీని జిల్లా జయలులో విచారణ జరిగినది. తే. కొంతమంది పోలీసు భటులతో కాంగ్రెసు కార్యాలయమున వచ్చిరి. అచట నీయుబడిన యానామములను చేయుబడిన లీకా నములకు సంబంధించిన మాటలు వినిన గురువుగా వివరించెను.

17 వ తేదీ సాయంకాలము సంఘాధ్యక్షులగు వారివద్ద
 ఏ. పి. సుమగారి అధ్యక్షతకైంద బక్సోల్లో మితవాదసంఘము
 వారి అవసరపథ జరిగినది. పండితగోకర్ణనాథమిత్ర, బాబూవిశ్వే
 శ్వర శ్రీవత్సవ, డాక్టరు ఆర్. బి. కా. టాండరు
 ట్రలోకనాథభార్గవ, బి. ఎన్. చక్రపాస్త
 హౌస్. కే. ఘోష, శృంగుపనాద కాటగార్లు మున్నగు
 ప్రముఖులు సభకువచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారు శ్రోత్రీవిధానము
 ననుసరించి కాంగ్రెసు భిలాభతు వలంటియ సంఘములు మున్న
 గునవి ఆశ్రమమని ప్రకటించుట యను న్యాయశాంతి స్థావరల
 పేరు వాడు మీదనక ఎల్లవారిని పట్టుకొని చెరసాలకంఠులయ
 యొనదవా రంగీకరించుటలేదు. ఈవిధానమును చాలాభీతి
 గమనించుచున్నారు. ఈవిధానము కేవలము అనివేకము, అను
 చితము. దీనివలన వారు తొలగింపదలచిన
 వాని మరిత క్రమబటకే కాగణమగుచున్నది. వారంభిపాయ
 ముగ దాని నను జరుపుచున్నందున నితర కమలవారునూడ
 శాంతిమును గోల్పోవుచున్నారు. ప్రస్తుత నిజపరిస్థితులను, ప్రజల
 మనస్థితిని ప్రభుత్వమువారిందుకంతయొక సరిగ గుర్తింపలేదు
 నిజముగా దౌర్జన్యము చేసినవానిని క్షమించుట యీ సంఘము
 వారికి పగచునవ్యుత్తమే గాని యీ విధానమువలన జేకమున
 శాంతియు తృప్తియు కలుగకపోవుటయేగాక యిదివరకే ప్రజ
 ముగానున్న అసంతృప్తి దీనివలన మరింత తీవ్రమగుచున్నది
 ఈ విధానమువలన సంయుక్తరాష్ట్రములందు శాంతి నెలకొన
 చున్నదని చెప్పువారు కేవల మసత్యమునే చెప్పుచున్నారు
 అట్లెన్నటికిని జరుగదు. ఈ విధానమును జేయులలో నేకక
 వారునునూడ నామోదించుటలేదు. అట్లు శాంతి కలుగి
 కలుగుచున్నదని చెప్పువారు సంగతి తెలియకయో స్వార్థప
 త్యముననో అట్లు చెప్పుచుండవలెను. నిర్బంధవిధానమువల
 నసహాయోద్యమము తగ్గదు. అసంతృప్తికి మూలకారణము
 తగ్గియో తెలిపికొని వానిని తొలగింపవలెను. ఇండియ
 దొరతనమువారు జేకహిత విధానమును ప్రారంభింపకుండ కేవ
 నిష్పంధవిధా మునే అనుసరింతురేని స్థితిగతులు మారవుగాన వె
 ట నేజేకయనాయకులసమావేశమును జరుపవలెను. మితవాద అ

శ్రీతి ఇతక సంస్కృతముగానే చూపుచి. ప్రభుత్వమునాట
దిగుబువనాట : వకాశము లేదు కానోట్లంపునముచేసి, ప్రభు
త్వము నెవరకాట్టుకును జరుగుచున్న యత్నములు విఫలములగు
టకు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయముతో బ్రవర్తించరనెను. ఆనాటికి
ద్యమము ఓడినదని చెప్పవచ్చును. ప్రభుత్వమునాట ఆభివృద్ధి
క్రమునావలకుండ, అల్లరులు, అక్రమములనన్నిటిని ఆరాగ్రహ
క్రమమున, ఆచక్షుః కల జన ప్రభముగ జరుగుచున్నవి. 1890
టి ప్రజలు ఆమకొనభలలో సభ్యులుగా నున్నారు. 2½ లక్షల
రూపాయలు చందాల నిచ్చినారు. ఈసభలు చేసిన సాంఘిక
సేవ వగనాతీతము.

మాపిలాల విప్లవము

పెరియంతలమన్న కచ్చేరిదొమ్మి కేసు

16-వ తేదీన యాకేసు విచారణ తిరుగ ప్రారంభింపబడెను. మన్నారూఘాటు సబు ఇన్స్పెక్టరుగారు డి. మొయిదీను గారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

నేను మొదలు నిందితుని పోతనూరు ప్లాటుఫామ్ మీద పెద్దంబరు 5-వ తేదీని నిర్బంధించితిని. అతనిచేతిలోనున్న వెల్డె లో కొన్ని కొట్లాటతో నీడు లుండెను. ఇతడు ఆంగడిపురము ఖిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి. అడ్డుపరీక్షలో ఖిలాఫత్ ఆ సహాయోద్యమము లొక్కటే అనినా, మాపిళాలు, పట్టనీలు యాఉద్యమములను ప్రోత్సహించుచున్నారని సాక్షి చెప్పెను.

ప్లేడరు ఉపాధ్యక్ష సాహేబుగారు పట్టనీలు ఉద్యమమునకు వ్యతిరేకముగ మన్నారూఘాటు కొట్టవారికి తెలియజెప్పిరి.

కానిస్టేబులు 74

రెండుమాడు నాలుగు అయిదు ఆరు నిందితులు పట్టకు కార్యాలయములను లూటీ చేయుచుండగా తాను వారిని నిర్బంధించెనని 74 వ నెంబరు కానిస్టేబులు సాక్ష్యమిచ్చెను.

మొదటినిందితు డగు ఆచ్యుతరాజు కుట్టిమినాక్షగారు యాక్రొంది వాక్కుల మొసంగిరి.

నేను ఖిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి. అందుచే అధికారులందరికి నన్ను చూచిన నరిపడదు. సర్కిలు ఇన్స్పెక్టరుగారి ప్రోత్సాహముననే నన్ను నిర్బంధపడితిని. నాపక్షమున 14 మంది సాక్షులు గలరు.

ఈ కేసుపై విచారణ తిరుగ జూరె 5 వ తేదీన జరుగునని కోర్టువారు చెప్పిరి.

రాజద్రోహపు కేసు

మన్నారూఘాటు ఎల్లయనాయకుగారు సార్వభౌమునితో యుద్ధముచేసెనను కేసువిచారణ ప్రారంభించబడెను. చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు యస్ శ్రీనివాసయ్యగారు కె.పి. రామకృష్ణమినాక్ష, టి. వి. సుందరయ్యగారు, కె.పి. గోవిందమినాక్ష కె. పి. సద్గుణమినాక్ష నిందితుని పక్షమున వకేళ్లుగనుండిరి.

సబుఇన్స్పెక్టరు మొయిదీన్ గారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

నాకు నిందితుని బాగుగ తెలియును. వీరికిగొప్ప పలుకుబడికలదు. తిరుగబడిన మాపిళాల నాయకులగు సిరికోయిలంగలు నిందితుని స్నేహితులు. నిందితుడు ఖిలాఫతు సంఘ సభ్యులు సభలకు వచ్చుచుండట నేను చూచినాను. నిందితుడు కొన్ని ఉపన్యాసములుకూడ ఇచ్చుచుండెను. తంజలు గారి భారముల నితడు బలపఱచుచుండెను. నిందితుని మేనల్లుడగు గోపాలరాజునాయకుడ తంజలుగారి భావములనే బలపరచుచుండెను. మన్నారూఘాటు, కుమారపుత్రుల ఖిలాఫతుసంఘముల కితడు పోషకుడు. 7 వ తేదీనుండి ఇతడు మన్నారూఘాటులోనున్నాడు. తిరుగబడిన మాపిళాల నాయకు డగు సిరికోయిలంగలుగారుకూడ మన్నారూఘాటును తానురాజని చెప్పకొనుచు పోలీసువారి చేతికి చిక్కిక యున్నాడు.

పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటుగారు ఖాళీబహదరు ఇ. వి. అమూసాహెబుగారు ఇట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

ఆలి ముసలియగుగారిని సిరికోయిలంగలుగారిని నాకు బాగుగ తెలియును. వీరిరువురు స్నేహితులు. ఖిలాఫతు స్వచ్ఛంద సేవకసంఘములు, ప్రభుత్వమువారితో యుద్ధముచేసి, ప్రభుత్వము సంత మొందించి ప్రజలను బాధ చెల్లుటకొరకే స్థాపింపబడినవి. చట్టబద్ధముగనుండి వారికి మాంసము ఆహారముకూడ అమ్మబడకుండునట్లు స్వచ్ఛందసేవకులు చేయుచున్నారు. నిందితుడు సిరికోయి స్నేహితులు, గాంధీ, షేకతాలిగారు మలబారుకు వచ్చినప్పుడు నేను నిందితుని చూచియుంటిని. ఖిలాఫతు సంఘపుఅధ్యక్షులగు కృష్ణకొడన్ని నాయకుగారు నిందితుని మేనల్లుడు. సిరికోయిలంగలు చంద్రసారితంజలుగారు దగ్గర బంధువులు. వీరు ఎట్టికడ్డకార్పమైనను చేయగల నాయకులు. ప్రభుత్వమువారితో నీరివ్వకు యుద్ధము చేయుచున్నారు. నిందితుడు సిరికోయిగారితో చేరి ఆసహాయోద్యమమును బోధించి ప్రజలు ప్రభుత్వమునకు పన్నులు చెల్లింపకుండదనియు రాజ్యాంగము చక్కగ జరుగకుండునట్లు చేయవలయునని ప్రజలకు బోధించుచుండిరి. దౌర్జన్యమునకు ప్రజల పురికొల్పబడుచుండిరి. నిందితుని ఉపన్యాసములు రాజద్రోహపూరితములుగ నుండుటయే ప్రజలయందు దురద్రేకము పెంచుచుండెను.

ఇన్స్పెక్టరు నారాయణమినాక్షగారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

ఏర్పాడుతాలూకాలో సుమారు 40 ఖిలాఫతుసంఘములు గలవు. అచ్చట ఆగస్టుమొదటితేదీన విప్లవము ప్రారంభమయ్యెను. ప్రభుత్వమువారికిచ్చేరిలు 8 తంజలుపట్టబడెను. అనేక చోట్లలో ఖిలానా లూటీకొట్టబడెను. ఏర్పాడునందు రాజ్యపరినిధియని చెప్పకొనుచున్న కున్దురుహాతగారిని సిరికోయిలంగలుగారిని నాకు తెలియును. వీరందరు తిరుగుబాటునర్పిన వారినాయకులు.

నీలకంఠరావు నాయకు అను పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

తిరుగునందు విప్లవము ప్రారంభింపగానే నే నచ్చటికి వెల్లియుంటిని. ఖిలాఫతు స్వచ్ఛందసేవకులవల్ల గొప్పనష్టములు కలుగునని నేను అధికారులకు ఎన్నియో పర్యాయములు తెలియపరచి యుంటిని.

ఖిలాఫతు సభలలో రాజద్రోహపూరితములగు ఉపన్యాసము లియ్యబడుచుండెను.

సి.పి.సి. 12 వ సెక్షన్ ప్రకారంనిందితుని ప్రాసిక్యూటు చేయవలయునని ప్రచురింపబడిన ప్రభుత్వపుటలైనవను కె. ముందుండకే సిరీస్తవారుగారు గాఖలుచేసిరి. అంతటితో ఆదినము విచారణ ముగిసెను.

17-వ తేదీనాడు కోర్టువారుతిరిగి కేసువిచారణ ప్రారంభించిరి. పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు ఆర్. వి. అమూసాహేబుగారిట్లు సాక్ష్యము చెప్పిరి.

నేను ఖిలాఫతు ఉద్యమముగురించి విచారించుటకు నేను ముందుగాటిపై నియమింపబడితిని. బట్టపాలెమునందు జరిగిన ఖిలాఫతు మహాసభకు నేను వెళ్లలేదు. కల్లికోటలోగంధి షేకతాలి ప్రభుత్వము జరిపిన మహాసభకు వెల్లియుంటిని. ఇండియా నుండి బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారిని వెదలగొట్టుటయే వారిముఖ్యోద్దేశమని నేను గ్రహించగలిగితిని. ప్రభుత్వమువారు అన్యాయము చేయుచున్నారని వ్యవహారిక తోడ్పడకుండగ, దౌర్జన్యమునకు పురికొల్పుచు మాట్లాడిరి.

శ్రీనివాసయ్యగారు సాక్షిని ఇట్లు ప్రశ్నించిరి.

ప్ర— దౌర్జన్యరహిత ఆసహాయోద్యమ మనుమాటను నీవు విన్నవా.

ఉ:— విన్నాను.

ప్ర:— కల్లికోటలోగంధిగారి విషయమై విశేషికిరించుచు మాట్లాడితా?

ఉ:— బహిరంగసభలో దౌర్జన్యరహిత ఆసహాయోద్యమము గురించి గాంధీగారు మాట్లాడిరి.

ప్ర:— అతడేమిచెప్పెను.

ఉ:— ప్రభుత్వమువారు ఖిలాఫతుసమస్య పట్ల అన్యాయము చేసినట్లెనయు, ప్రజలపై కఠినకీడులు విధించుచున్నారని వారు చెప్పిరి.

ప్ర:— అంగ్లేయుల ప్రభుత్వము ఇండియానుండి తరిమివేయవలయునని వారు చెప్పిరా?

ఉ:— నేను గట్టిగా ఏమిచెప్పలేను. ఉపన్యాసభారతీ అట్లుండెను. నేను నానోటు పుస్తకము చూడవలెను.

ప్ర:— ప్రభుత్వము పట్ల దౌర్జన్యము పయోగించవలెనని వారు చెప్పిరా?

ఉ:— బహిరంగసభలో వారట్లు చెప్పలేదని నేను తలచు చున్నాను.

ప్ర:— దౌర్జన్యము పయోగించవలయునని షేకతాలి గాడు చెప్పిరా?

ఉ:— నేను చెప్పజాలను.

సాక్షి తిరుగ ఇట్లు చెప్పెను. ఆగస్టుమాసమునుండి తిరుగుబాటు అధిక మగుచుండెను. ఖిలాఫతు సంఘపు అధ్యక్షులు కార్యదర్శి తిరుగుబాటునందు పాలు వ్రేకొనిరి. ఖిలాఫతు రాజ్యమును స్థాపించి బ్రిటిషుప్రభుత్వమును అతల మొందించుటయే ఖిలాఫతు సంఘముల ముఖ్యోద్దేశము. ఈ విషయము నందు హిందువులు కూడ మాట్లాడు ప్రోత్సాహపరచుచుండిరి. నెవత్తు సంధి పత్రమును మార్చవలయుననునది ముందు వీరి ప్రధానోద్దేశము. షేకతాలి, యాబూహుస్సేగారు మలబారుకు వచ్చిన పిమ్మట ఉద్యమము చేరువిధముగ మారినది. ఖిలాఫతు అనగా మహమ్మదీయులకు మహమ్మదీయరాజ్య, హిందువులకు హిందువుల ప్రభుత్వమని మాట్లాలు నమ్మిరి. ఈ విధమున వకేళ్లు నాయకులు నగు మాధవక నాయకు, గోపాలమినాక్ష, కేశవమినాక్ష, గార్లు బోధించుచుండిరి.

స్వచ్ఛందసేవకులు సంఘములందు చేతనవచ్చుచు నాయకులమాట జనదాటమని ప్రమాణము చేయుచుండిరి. అల్లాహాఅక్బరు అనగానే ప్రభుత్వోత్సాగులను చంపవలయునని స్వచ్ఛందసేవకులు తలచుచుండిరి. పూకుత్తురు, తిరురగ్గారుడి పండికాడు లో స్వచ్ఛందసేవకుల కిట్టికే త్రువు లియ్యబడెను. చట్టనిరుద్ధముగ మాపిళాలు కత్తులు చేసికొని తమవద్దనుంచుకొనుచుండిరి. ఈ విషయములన్నియు నాకు తెలిసియుండినను నేను వైఅధికారులకు తెలియజేయుచుంటిని గాని నెనెవ్వరిని నిర్బంధించలేదు.

నిందితుడు కాస్త్రాచరపతుడగు హిందువు. ఈతిరుగుబాటునందు చేసినవార నేనులు ఖిలాఫతు సంఘమునకు చేసినవారని నమ్ముచున్నాను. నిందితుని ఏజంట్లలో చాలమంది ఖిలాఫతు ఉద్యమమునకు చేసినవారు.

గాంధీప్రభుత్వము కల్లికోటకు వచ్చినప్పుడు బహిరంగసభ ఒకటి జరిగెను. రహస్యవిషయముందు దౌర్జన్యము బోధించబడెను. షేకతాలిగారు జేహుబోధించిరి.

సబు ఇన్స్పెక్టరు మొయిదీన్ గారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

మన్నారూఘాటుకు మారంపత్తుల అనేక ఖిలాఫతు సభలు జరిగెను. సభకార్యక్రమమును హిందూకామగారికి తెలియజేయుచుంటిని. మాట్లాడు ప్రత్యేకపు రాజకావలె ననియు, హిందువులకు స్వరాజ్యముకావలయుననియు ఆసభలలో చెప్పబడుచుండెను. స్వరాజ్యమునచ్చిన మాపిళాలను తరిమివేయవచ్చు నని హిందువులు, ఖిలాఫతు రాజ్యము స్థాపించి హిందువుల నణగత్రొక్కవలయునని మాపిళాలు తలచుచుండిరి.

నిందితుడు హిందువు. సాధారణముగ హిందువులకు మాపిళాలకు సఖ్యములేదు. హిందువులు మాపిళాలను తాకిన వారు స్నాన మొనర్చెదరు. హిందు మహమ్మదీయ సఖ్యము వైఖాతవంటిది. వాలంటీరు నిందితుని గృహమునందు ఎక్కినా చేయబడుచుండిరి. ఇట్టి సమయములలో సిరికోయిలంగలుగారు నిందితునిగృహమునందు దుండెడివారు. సిరికోయిలంగలుగారు నిందితుని స్నేహితులు. ఆప్తను అమీరునకు సహాయము చేయవలయునని తంజలుగారు చెప్పవలయుండిరి. నిందితు డేమాటను బలపరచుచుండెను.

ఇన్స్పెక్టరు నారాయణ మినాక్షగారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

తిరుగుబాటునర్పకుల పూర్వము బెంబరాసితంజలు, కునహమదు హాజీ, సిరికోయిలంగలుగారు కలసి ఏమో ఆలోచనలు గావించిరి. నన్నుకూడ యీ ఉద్యమమునందు చేరుమని కొంతదరు ప్రోత్సాహపరచుచుండిరి.

అంతటితో ఆదినము విచారణ ముగిసెను.

మలబారునకు పోవుదారిలో గవర్నరుగారు పెగోకులూరిగెనరని తెలియుచున్నది.

పంజలూరు దొమ్మియందు కనుపడలేదని చెప్పబడిన పోలీసు నూపరెండెంటుగారు డేనుముగన్నట్లు తెలియుచున్నది.

విప్లవము సందర్భమున నష్టములు చెందిన ప్లాంట్లకు ప్రభుత్వమువారు ప్రతిహామియ్యబాలతనియు, కావలసిన ధనము అప్పుగ ఇచ్చువిషయమై ఆలోచించెద రని నాపుగారు ప్లాంటులకు తెలియజేసిరి.

సర్వెంటుస్ ఆఫ్ ఇండియా సంఘసభ్యులగు జి. కె. దేశధారుగారి పర్యటన వివరము.

వీరు 18 వ తేదీ బొంబాయివరలి చెన్నపురి మీదుగ 21 వ తేదీన కల్లికోట చేరెదరు. కల్లికోటలో 29 వ తేదీన అకు నుండెదరు. వీరు రిలీఫు కాంపులను కొన్నిటిని చూచెదరు. వీరు నాపుగారిని మలబారు రిలీఫు సంఘసభ్యులను గవర్నరుగారిని సందర్శించెదరు. చెన్నపురిలో డిసెంబరు 30 వ తేదీన దక్షిణ ఇండియా సాంఘిక సేవకులు మహాసభ అధ్యక్షుల వహించెదరు.

వంగరాష్ట్ర మందలి హూగ్లీనుండలమందలి బిష్ణు గాంగ్రా మములలో పోలీసులకును, ఆయుధభాణులై బందిపోటు దొంగలకును యుద్ధము జరిగెను. సాబులు ఛాటర్జీ అను కోటీశ్వరుని గృహమునొక వివాహకార్యము జరుగుచుండెను. నలు వివరీతముగ నపహరించవచ్చునని బందిపోటుదొంగలు రాత్రి గృహములో ప్రవేశించిరి. పోలీసునూపరెండెంటు ఈవిషయమును గురించి ముందే తెలిసికొని బాగ్ కిత్తపడెను. అర్ధరాత్రమున 20 మంది ఖడ్గపాణులేన చోరులు తలుపును బ్రద్దలు చేసిరి. పోలీసులు తక్షణమే వారిని ఎదుర్కొనిరి. పోలీసులకును దొంగకును పోట్లాట ప్రారంభించెను. ఇరుపక్షములవారును తుపాకులను ప్రేల్చిరి. రెండువైపుల కొంతమందికి గాయములు తగిలెను. గాయములు తగిలిన 5 మంది దొంగలు పట్టుకొనబడిరి.

విదేశ వార్తలు

(1)

బెంగాల్ సంద్యోదంబడిక

పార్లమెంటుకు చర్చ

కెయిగుగారు

డిసెంబరు 15:— అలస్టరు ప్రధానమంత్రిగారు సర్ కేయిగుగారు లండనుకు జరిగి, లాయడుబార్నిగారు తమ యువనాగమునందు బ్రెయిను, ఫెర్మనాగజిల్లాలను గురించి తెలిపిన విషయములను పరిశీలించి క్లిష్టము లాయె సనియు నందులకుగాను మీ లండను కరిగినయొ దెలియుచున్నది.

ప్రజాసభయందు చర్చ

డిసెంబరు 15:— పార్లమెంటు ప్రజాసభయందు చర్చకు ప్రారంభింపక పూర్వము ఈయెడంబడికయందు మాత్ము ను గలిగించుటకు సభపాకి హక్కుగలదా లేదా అని లాయడు బార్నిగారి నడిగిరి. ఒడంబడికయందు మాత్ములు గలిగించుటకు సభపాకి హక్కు గలదనియు సట్లు గావించుటవలన నొడం బడిక విధులమై రాయబారములు మరల ప్రారంభింపవలసినదనియు లాయడు బార్నిగారు తెలిపిరి. కమాండరు వైకంటు కర్జునగారు రద్దీ యెడంబడికయొ గురించు యని ప్రశ్నింపగా నది యెడంబడికరూపముననున్న సంద్యోదంబడిక లాయడు బార్ని గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

అస్పిక్టరుగారు ఒడంబడికకు తమమనఃపూర్వకామోద మును తెలిపిరి. బోనరులాగారిని ఒడంబడిక కనుగుణాభిప్రాయ ము తెలియజేయుచును వీ రభివ్రంజించిరి. ఈ యెడంబడిక యములులోనికి వచ్చినంతనే సంతసింపరాదనియు, అట్లు సంత సింపకాల మింకను రాలేదనియు తెలిపిరి.

యూనియన్లకు సహకారము (గతసంచిక యందు ప్రక టింపబడెను) గ్రెట్టనుగా రుపపాదించిరి. మానీవార్ల సమాచా రుతో బ్రిటిషువారు రాయబారములను జరిపిరినీ వీరనిరి. అంతటా వాక్ జోన్సుగారు (కార్మికసభ్యుడు) లేచినిలిచి “విరిపు రాయ బాబులు నీకంటె చాల మక్రొద్ధులు” అని పలికిరి. తరువాత సతిష్టమునై నీ సభ్యుడు కూర్చుండెను.

చర్చిలుగారు

చర్చిలు గా ఒడంబడికకు ప్రతిపక్షుల వాదనను ఖండించుచు, బ్రిటిషువారియొక్క హక్కులన్నియు నీయెడంబడికయందు సంతరింపబడియె నని వచించిరి. ఇరుపక్ష ముల అభిప్రాయ భేదాభిప్రాయములను తిరిగి పోలాలమునకు ప్రారంభింప గడుగుట సరిగాదు. డివేలరా, కార్మకు ప్రభువులు తమరాయబారులగు కొల్లిన్సు, కర్జునప్రభువుల చర్చను ఖండించి నప్పటికిని ఇరుపక్షములవారియందు 20-కి 19 వంతులమంది యెడంబడికను ఒప్పుకొనుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. ఈయెడం బడిక అమోదింపబడినయెడల అధినివేశరాజ్యములకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును స్నేహము అభివృద్ధి యగు నని వీరు తెలిపిరి.

బోనరులాగారు

బోనరులాగారు లేచి తాము ఒడంబడిక కనుకూలముగనుండి మని తెలిపినపుడు ఉత్సాహభ్రష్టులు మిన్నముట్టెను. తరువాత నిట్లు చెప్పిరి. అలస్టరువారిని విర్రండు పార్లమెంటును జేరవలెనని నిర్బంధింతురని ప్రభువునకు నేను దలచితిని. అందుల కేమియు నాధారములేదు. అలస్టరువారు స్వల్పభివేరకులై యెడంబడి కకు వ్యతిరేకులుగ నుండినటుల అనుబంధము. సరిహద్దుల నిర్ణయించుటను గురించి అలస్టరువారు తిరిగి తమభావముల విమ ర్శించుకొనవలెను. నీకొఫీసులు సదుద్దేశ ప్రేరేతు లని బోనరులా గారు నడిపిరి.

సర్ మారీస్ డాక్టర్లుగారు (దక్షిణ వికాస యూనియ న్ను) అలస్టరువారు విర్రండు పార్లమెంటునందు జేరవలె నని కోరిరి.

ఒక ప్రశ్నకు సమాధాన మిచ్చుచు కేంబ్రిడ్జు గారు డెయిలు ఈరానువారి తీర్మానములను గూర్చి తెలిసికొనవలకు సభను నిలిపియుంచుట యుక్తము గదని నడిపిరి. ప్రభుత్వము పక్షమువారు అట్లు లుపు జేయుట కిష్టపడలేదు.

వివాదపు జిల్లాలు.

టంబర్, ఫెర్మనాగ జిల్లాలు విర్రండు పార్లమెంటునకు జేరవలెనను సరిహద్దులనుగురించిన వివాదము గలదు. ప్రస్తుతమిది అలస్టరుప్రభుత్వమున గలవు. ఇందు ఫెర్మనాగజిల్లా సంఘము

వారు తాము విర్రండుపార్లమెంటునందే కలియుదు మని తీర్మా నించిరి. ఇందులకు 18 అనుకూలముగను 10 ప్రతికూలముగను సమ్మతించిచ్చిరి. ఈవిషయము దెలిసినతరువాత సంఘకార్యా లయమును అందులకు సంబంధించిన పత్రములను అలస్టరుప్రభు త్వమునా రాక్రమించిరి.

సవరణ యోచింపుట

డిసెంబరు 16:— ప్రజాసభయందు ఒడంబడికకు వ్యతి రేకముగ జేబడిన సవరణ యోచింపుటయెను. సవరణ కనుకూలముగ 58 ను ప్రతికూలముగ 401 ను సమ్మతు లియుబడెను.

అసత్యవదంతులు

డిసెంబరు 16:— ప్రజలసభయందు జానురాలిన్నగువారు ప్రభుత్వమువారు అధినివేశరాజ్యములవారికి ఒడంబడికను గు రించి తిరుగుజవాబునకుగూడ సామ్యునిచ్చి తంతివార్తలంపిని తెలిపెను. చాంబర్లెనుగా రిందులకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సభినివేశ రాజ్యములవారి కట్టిపంపివార్త లంపబడలేదనియు అధినివేశ రాజ్యములనుండి ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరము నపేక్షింప కుండగనే వారు తిరిగి త మ య భి ప్రా య ము ను దెలుపుచు తంతివార్త లంపిరనియు తెలిపెను. అంతట రాలిన్న గుగారు తిరుగుజవాబునకు సామ్యు నిచ్చి తంతివార్త లంపిరను వాక్యమును రద్దుగావించుకొనిరి.

చాంబర్లెనుగారు

డిసెంబరు 16:— చాంబర్లెనుగారు బోనరులాగారు ఒ డంబడిక కామోదము దెలుపుట నెంతయేని పొగడిరి. విరిమ్ ఒడంబడిక ఒకపక్షమువారితో జేసికొనినసంద్యోదంబడిక నుడిపిరి. అలస్టరువారు తమభావిక నిర్ణయించుకొనుటకు నే వ్చ యొనుగబడెను. అలస్టరు వారు విర్రండు పార్లమెం టునందు జేరుట యుక్త మను నియమము ఒడంబడికయందు లేకపోయినచో నలస్టరు విర్రండు పార్లమెంటునందు పాల్గొనక ప్రత్యేకముగానుండవచ్చునను హక్కునకు విర్రండువారు సమ్మ తించెడివారు కాదు సరిహద్దునిర్ణయములను గురించి ప్రభుత్వము వారు మరతులకెందుట కోచనియగువిషయమేగాని ఆసమ యమున నందుల కొడబడి యెడంబడికపుత్రములవై సంతకము లొనర్చక బెల్గాన్సునందలి అలస్టరు ప్రతినిధులతో సంప్రదించు టకుగాను ఆలస్యముగావించినయెడల యెడం బ డి క కు రు ర క పో యె డి కే. సరిహద్దు ప్రాంత ప్రజల కోర్కెలనుసరించి సరిహద్దులను సరిహద్దుప్రాంతనిర్ణయసంఘము వారు పరిష్కరించెదరు. ఇరుపక్షములకును సమ్మతుడగునట్టియు వివేకము, నిష్పక్షపాతబుద్ధియు గలిగిన పెద్దవరుషుని ఈ సంఘాభ్యుదయకై ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించెదరని నమ్మెదను.

కొనాల్డుమెక్ నెయిలుగారు. 1920 సం. న నిర్ణయించినసరిహద్దు లెందులకు మార్పవలసినదెను? (అలస్టరుప్రతినిధుల ఉత్సాహభ్రష్టులు) చేంబర్లెనుగారు:— అలస్టరుప్రభుత్వము నిచ్చ గింపని ప్రజలనుడిచి అలస్టరుప్రభుత్వము నొప్పుకొనెను ప్రజలను ఆప్రభుత్వమునకు జేర్చినయెడల అలస్టరుప్రభుత్వమునకే యెక్కువ బలము. అలస్టరు పరాధీనమైపోయెనని అలస్టరునుగురించి కొంద రనెదరు. అది యుక్తముగాదు. విర్రండువారు పూర్వపు విషయ ములనుమరచి భావిమహోదయమునే విచారించెదరని నమ్మెదను.

ప్రభువుల సభ

డిసెంబరు 16:— ప్రభువుల సభయందు విరిపు యెడం బడికకు వ్యతిరేకముగ జేబడినసవరణ యోచింపుటయెను. సవరణ కనుకూలముగ 47 రును ప్రతికూలముగ 166 ను సమ్మతులనిచ్చిరి.

స్వాగతోపన్యాస మంగీకరింపబడెను.

లండనుబరి ప్రభువు

డిసెంబరు 16:— లండనుబరి ప్రభువుగారు యెడంబడి కకు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడిరి. సభపాకి యెడంబడికను ఆమో దించెదరని తెలియెను. ఈ యెడంబడిక తాత్కాలిక మైనదే. ఈ యెడంబడిక విరిపుసమగ్రము చిగ్గొయ్యిగ పరిష్కరింపగా లదు. ప్రభుత్వమునా లెన్ని బెదరింపులు బెజరించినను అలస్టరు వారు బ్రిటిషుప్రభుత్వముక్రిందనే యుండును. సరిహద్దు సంఘ మునకు అలస్టరువాడు ప్రతినిధుల నెమ్మకొనకుండనుండవచ్చును.

కాంటర్బరీ ఆర్చిబిషపుగారు ఒడంబడిక కామోదముదెలిపి

రి. దక్షిణయూనియన్లకు నా య కు డ గు మి డి ట్ట నుం ప్రభువు, యెడంబడికను బహిరంగపరుపక పూర్వము మరతు లను తమకు దెలుపలేదనిరి. రైలుమార్గములు, నైస్యములు మొద లగు విషయములందు ఉత్తర దక్షిణ విర్రండులకు శంకింకికిని నొక్కటే. ఈ విషయములయందు రెండుప్రభుత్వములవారును సమరులగు తమ ప్రతినిధుల ద్వారా పనులు నిర్వహించుకొన వలెను. రెండు ప్రభుత్వములును ప్రత్యేక నైస్యముల నేర్పరుచు

కొననయెడల చట్టాధిక్తిచిక్కులు సంభవించును. దక్షిణవిర్రండు సామ్రాజ్యములో నున్నంతవరకును దక్షిణ యూనియన్లకు కొత్త ప్రభుత్వమునకు సహకారముతో మెలగవలయును. అని మిడిట్టను ప్రభువు నుడివెను.

నార్తంబరలాండు ప్రభువుగారు ఒడంబడికకు వ్యతిరేక సవరణ నుపపాదించుచునును దీనినిగురించి ప్రజాభిప్రాయ మును కనుగొనవలెనని నుడిపిరి.

ఈయెడంబడికవలనఆశ్చర్యకరములగుమార్పులు సంభవిం చునని యెంచినను బ్రిన్సుప్రభువుగారు ప్రభుత్వమువారి కార్మ మును కొనియాడిరి. (వీరికివరకు విర్రండుజేత కార్యాలయ కార్మ దర్శనమండిరి.)

బర్మింగ్హామ్ ప్రభువు

డిసెంబరు 16:— గతదినము కార్మకు ప్రభువుగారు ప్రభు త్వమువైగావించిన నిజారోపణలకు బర్మింగ్హామ్ ప్రభువుగా రిచ్చిన సమాధానము సయుక్తముగ నున్నది.

వారిట్లు చెప్పిరి:— ఈవిషయమై తిరిగి ఎన్నికలుపెట్టి పజాభిప్రాయమును కనుగొనుటకు ప్రభుత్వమువారు భయపడు టలేదు. దక్షిణయూనియన్లలో నెవ్వరును ఈ యెడంబడికకు వ్యతిరేకముగ నుండలేదు. విరిపు యూనియన్లలో కొంత నుంది మాత్రమే వ్యతిరేకించిరి. బ్రిటిషువారి యభిప్రాయముల ను విరిపురాయబారులకు సరిగ దెలియజేయగలిగినయెడల మరతు లింకొకమాదిరిగ నుండెడివే. పరిస్థితులందుగల చిక్కుల గాంచిన యెడల నట్టిపరిస్థితులలో నిదియే లాభకర మగు సంధి అని దెలియగలదు. అలస్టరు వారు దక్షిణవిర్రండుతో గతియుదు రని యెంచుచుంటిని. వి రిపు వారికి సంఖ్యాకులుగ నీయెడంబడిక నామోదించెదరు గాక. అధినివేశముల వారి సమ్మతిని గొనుటకుగాను ప్రభుత్వము వారు తిరుగుజవాబునకు సామ్యునిచ్చి తంతివార్త నడి రనునది అసత్యము. విరిపుజేతను పూర్వవిషయములను మరచి మైత్రి తో అధినివేశరాజ్యమువలె సామ్రాజ్యసభయందు పాల్గొనునని నమ్ముచున్నాను.

డెయిలు ఈరాను

డిసెంబరు 17:— డెయిలు ఈరానునందు తటస్థముగ నున్న సభ్యులు కొల్లినుగారి పక్షమున జేరుచుండిరి బ్రిన్సు పుత్రికకు తెలియుచున్నది.

డివెలరాగారు ఇంకను సరి యగు సంధిమరతులు పొంద వచ్చునని తెలుపగా, అట్టి మరతులను గూచింపవలెనని సభయం బొకరు కోరిరి. ఈ మరతులను గూర్చి చర్చించి డివెలరాగారి నూచనల గ్రీట్ట మొదలగువారు తానుమారుజేసి రనియు ఒడం బడిక నంగీకరించునట్లు గావించుచున్న దనియు నాప్రికేకే దెలియుచున్నది.

19 వ తేదీని డెయిలుఈరాను బహిరంగ సమావేశము జరుగును.

ఆయుధనియమము

ఒడంబడిక ప్రధాన మరతులు

డిసెంబరు 16:— నౌకానియమ ప్రధాన మరతులలో జపానువారు “ముట్సు” నౌకల నుంచుకొనవచ్చు ననియు నట్లు “నౌకల దీనివేయవలె ననియు గలదని దెలియుచున్నది.” బ్రిటిషువారు కింగుబార్ని అను మాదిరి 4 డ్రెడ్జునాలు లను దీనివేసి రెండుకొత్తనౌకల నిర్మించుకొనెదరు.

మరతులలో అమెరికా, ఆంగ్లదేశముల నౌకలసంఖ్య 525000 టన్నులవరకు పెంచువలెను. ఇందువలన సం యుక్తరాష్ట్రములవారు “వాషింగ్టను” “కొలరాడో” అను నౌకల నుంచుకొనవచ్చును. బ్రిటిషువారు 40000 టన్నులబరువు గల రెండు కొత్తనౌకల నిర్మించుకొనవచ్చును. వీరు “రాయలు సావరెను” మాదిరినౌకల నిర్మింపవచ్చును.

జపానువారి నౌకా సంఖ్యకూడ వీనినిబట్టి పెంచువలెను.

పరానువారు గొప్ప నౌకానైస్యమును గోరుట

డిసెంబరు 17:— పరానువారు తమకు గాబులిన నౌక లను గూర్చి నిన్న ఆయుధనియమ సభపాకి దెలిపిరి. ఆనలకు లకు సమ్మతించిన యెడల హ్యూగారిప్రజాభివ్రంశయంతల క్రిందు లగును. పరానువారు బిక్సొక్క్రటి 35000 టన్నుల బరువు గల 10 యధ నౌకలనిర్మించి కొనెదరట. ఇ ట వీ వారిందులకు సమ్మతించుటలేదు. పరానువా రిన్ని నౌకల నిర్మించినయెడల నిటరీవారు గూడ నిన్ని నౌకల నిర్మింపవలసినదనియు

దేశములు సమావేశమును

మహాత్ముడు గీతించును.

దేశమునందలి వివిధ కుటుంబ సభ్యుల సమావేశమునకు సూర్యోదయించుట అని మున్నీ హాస్యము కిద్దాయాగారు మహాత్ముడు వ్రాయగా ఆదు అనుకుంటున్నప్పుడు కలుగునని విచారించినప్పుడు వాతావరణమును మహాత్ముడు ప్రత్యక్షము చేస్తున్నాడు. ఆ సమావేశము కాంగ్రెసు మహాసభ అనుకుంటున్న ముందే జరుగవలెనని కిద్దాయాగారు గట్టిగా చెప్పింది. కిద్దాయాగారు 20 వ తేదీని బొంబాయికి వెళ్లారు.

పూనాలో మద్యపాననిషేధము.

జనరల్ క్రొత్తగా 17 వ తేదీని 24 గురు సారా దుకాణముల వద్ద బోధించింది. వారి కేసులను గూడ వ్రాసింది. 16 వ తేదీని పేరులు వ్రాసి కొనిన వారిలో 19 మందికి కొందరికి చెరి 15, కొందరికి 16, కొందరికి 17 జుర్రావా చేసింది. వారియందలను. వారిని చెరసారకు పంపలేదు. వారి ఆస్తిలను ఆ సామ్యు రాబట్టుకును వారిని నిర్బంధించి తెలిపింది.

సింధుదేశమున నిర్బంధ భానము.

సాహితీ మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు సి.పి.సి. 107 వ కక్షను ప్రకారము నోటిను నిచ్చింది. రాజ్యసభాసభ కమిషన్ పూర్తిగాను మండలములోని ఫక్షేను హమ్యుగానిని జట్టుకొనింది. కా రావడలములోని హాల్స్ సయ్యుడు ఆలీబక్సు గారిచే కేసుచేసింది.

చెన్నరాజధాని

చెన్నపురి మిలేవాదుల సమావేశము

గౌ. పి. ఎస్. కేశవయ్యయ్యగారి ఆధ్వర్యమున కె. పి. నరేశుగారి కార్యాలయమున జరిగిన సభలో కొన్ని తీర్మానము లామోదించబడినవి. ఆ సభకు జి. బి. ఎస్. పి. నోటిందరాధికారులు, జి. బి. మోక్షర్ల రామచంద్రారావు పంతులు, జి. పి. నరేశు, జి. ఆర్. వేంకట్రామ కాశ్మీరి, జి. వి. ముర్తుకృష్ణయ్య, కే. వి. కృష్ణస్వామయ్య, ఎం. కొలందవేంకటమొదలయ్యారు. సి. వోరస్వామి అయ్యగారు, వి. ఎస్. రామస్వామికాశ్మీరి, సి. పి. పి. కే. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు, ఎస్. వేంకట్రామయ్య, సి. ఎస్. క్రినివాసాచారి, కే. వరదాచారిగారు మున్నగువారు వచ్చిరి. ప్రస్తుత విషయ స్థితిని నివారించుటలో ప్రభుత్వమునకు చాల యిబ్బందులు కలవనుట నిజమైనను వారలంబించిన కఠినస్థితిని విధానము, ఏక మొత్తపు ఆర్థికములు, చాల ఆందోళనములను కలిగించుచున్నవి. వానివలన సుదీర్ఘమునకు భంగముకలుగును. ప్రజలలో కలవరపడిన మగును. ప్రజల సానుభూతి దూర మగును. పట్టుదల హెచ్చును. ఈ రాజధానియందు గూడక్రిమిములు లాభమొందు మొంట్లుచట్టమును నివారణముగా ప్రయోగించుట అవసరము. కి. గాన దొరతనమునా కీ విషయమును మరల బాగుగా చాలా నిందిత కేసునాయకుల సమావేశము నేర్పాటుచేయుట సముచితము. 4 ఈ తీర్మానములను కాజరపరిచి గవర్నరులకును పత్రికలకును పంపవలెను. తీర్మానము లామోదించబడినవి.

కలకత్తా శిక్షలు

రాష్ట్రముకాంగ్రెసు కార్యకర్త యి. వి. రామస్వామి నాయకరు, మండల కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు రంగమెరుమాకు పిళ్ళగార్లకు చెరి యొక నెల విడిఖయిడు చేయబడినది. వారిని కోయంబత్తూరు జయిలుకు 19 వ తేదీని పంపెదరు.

మేడం మెక్కయ్య శ్రేష్ఠిగారి కేసు

మేడం వేంకయ్య శ్రేష్ఠి, బొంబాయి మొదటిను సాహు గార్లకు చెరి 100 రూపాయలు జుర్రావా చేయబడినది ఇయ్య నిహా 2, 3 నెలలు కక్షకు విధి చేయబడినది 2000-500 ఫరా కను 9 నెలలపాటు కాంఠిని నెలకొల్పుటకు భూచిగా కోరబడినది. ముద్రాయాలు 19 వ తేదీనరకుగడుపు కోరింది. గడువియ్యబడినది. వారలను కేసుదలచింది.

కర్నూలు ప్రత్యక్షములు

కర్నూలు మ్యునిసిపలు సరిహద్దులలో సభలు జరిగి నింపులు జరుపబడదని ఉపన్యసింపబడదని కాంగ్రెసుసంఘ ముల కార్యకర్తలకును అధ్యక్షులకును సరిగ్గ 30 మందిని నోటి ములు యియ్యబడినది.

చిత్తూరు

(2వ తేదీనినందే) సి. పి. కాంగ్రెష్టానికి 1 సం. విడిఖయిడు విధిచేయబడినది. తీర్మానములు చేయబడినవిగా 17 తేదీని క్రొత్తగా 4 గురు సామ్యులను విచారించింది. ఆంధ్రుల పోటీను విజృంభిస్తారు.

ఒకరు కలెక్టరాఫీసు క్లర్కు శ్రేష్ఠిగాని నామాను ఇయ్యనిది వారు నిరాకరించిరి. 1 సం. గం విడిఖయిడు విధింపబడినది. వీరు వేలారు జయిలుకు కొనిపోవడికి. ప్రలు సేవకాశములతో పూలవారము చేయరాగా పోటీనువారు చేయనియ్యలేదు.

తాడిపత్రి నిర్బంధములు

శాసనోల్లంఘనము

తాడిపత్రి, డిసంబరు 19: కల్లు సారాయురకాణములవద్ద మద్యపాననిషేధమును గురించి బోధించుచుండగా పనువులేటి వెంకటపతి, సాఫర్ గంగోదీరావు, బారం రామచార్లగారలకు పీలుకోడు 188 వ కక్షనుక్రింద నోటిను లియ్యబడినది. వీరందరు శాసనోల్లంఘన ప్రకటనలులు డిసంబరు 21-వ తేదీని గుర్తి సభ-మేజిస్ట్రేటు వీరికేసును విచారించును. ఇతర శాసనోల్లంఘన ప్రకటనలులు సమ్యులకు కడుతు జూచుచున్నారు. స్థానిక కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యకర్త శ్రీయత కలాచెవీడు వెంకట రమణాచార్యులగారికి ఒక సంవత్సరము కారతముగ నుండుటకు కక్షాస్పృతి 112 వ కక్షనుక్రింద నోటిను ఇయ్యబడినది.

గుర్తి డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు ఈ కేసు డిసంబరు 22 వ తేదీని విచారణచేయును అని తాడిపత్రి విశేషుల లాకరు మాకు సేకు రంజివార్లను బివేరి.

144 నెక్కును ప్రయోగము

అమరావతి గ్రామములో అసహాయాధ్యక్షుభిర్బుద్ధికి పాటుచున్న కాంగ్రెసుకార్యకర్తగారును మల్లాదివీరరావు కయ్యగారివైన, గోళ్లమాడి దాసయ్య, వడింపల్లి పున్నయ్యగార్ల వైనను గుంటూరు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు గుంటూరు సరైన పల్లితాలూకాలలో ఈనెల 11 వ తేది మొదలు కండుమాన ములకాలము ఉపన్యసింపబడ దని 144 నెక్కునుక్రింద నుత్తరువును జారీచేయించినందులకు మేమందరము సంతోషనిచున్నుల యుతిము.

100000 కూలీల సమ్మె

కలకత్తా హామ్యులో

భిలాపమునాయకులవలన 10000 డాక్ కూలీలు సమ్మె సజ్జీర్నములు యధము. ఒక కూలివానిగంధిబోపిని తీసివేయుటవలన సమ్మెకిలిగెను. సమ్మెవాండ్రు గవర్నరుగారి క్రిందిసంగతుల కొప్పుకొనుపక్షమున పనిలోనికివత్తుననిరి. (1) గంధిమహాత్మాకి తే అని వారియిష్టమువచ్చిపుడెల్ల కేలువేయుట, (2) 24-25 తేదీలయందు నెలవిచ్చుట (3) సి. ఆర్. దాసుగారిని విడుదలచేయుట.

క్రీమరులో పనియేమియు జరుగుటలేదు. సమాధానములు జరుగుచున్నవి. (సర్వెంటుపురిక)

ఆసాము కలవరము శమించుట

ఆసాములో కొన్ని భాగములందు కొంతరిని పట్టుకొనుట వలన ఆందోళనల విబుంధనము కొంతవరకు కాంతిహించినది. గాని అచటిపజల కుక్రేకముకలిగించ వ్రాతలను కలకత్తాలోని అతివాదపురిక లింకను వ్రాయుచున్నవి.

సిల్వారు శిక్ష

ఆసాము రాష్ట్ర భిలాపతు సంఘాధ్యక్షుడు హాల్స్ అయ్యలు ముసవీరు చాదరిగారికి వక సంవత్సరము కక్షకు విధించిరి.

చెంగల్వరాయనాయకర్ ఉచిత ఆయర్వేద వైద్యశాల; పేవేరి: నవంబరులో యావైద్యశాలకు 12014 మంది రోజుకు మొత్తముపొడ 480 మంది వచ్చియుండిరి. ఒక్కనాడు 469 మంది వచ్చిరి ఒక్కొక్కరికి రోజుకు 7.2 దమ్మిట్లు ఖర్చయెను.

నూటికి తక్కువ రూ 200 లు లాభము గలను! లోకుగారికి అమ్మవారి కిది ముచిసనుయము!!

“స్వరాజ్య” సిరాబిల్లలకు

పోర్టు వజల్లు కాలపరిమితి వరకులు

1911 సం. నవంబరు నెల 31-వ తేదీలో ఆఖరైనది. ఇప్పుడు ఆంధ్రకిని పంపబడును సిరా బిల్ల టిక్కును అతిగరస మైనది. విగుల క్రేష్టమైనది. ధర బ్లాబ్లాక్ 6 గ్రాములు 0.14-0, 12 గ్రాములు రు 1-8-0, 36 గ్రాములు రు 4-0-0, ఎలుపు 6 గ్రాములు రు 1-1-0, 12 గ్రాములు రు 3-4-0, 36 గ్రాములు రు 9-4-0. పోర్టు, ప్యాకింగు ఖర్చులు చేరు.

Swaraj Ink Factory, 123/3 (7) Cornwallis Street, Calcutta.

ప్రకటన

ఇందువల్ల తెలియచేయడం యేమనగా, ఆర్. ఎస్. బాల్. బి.ఎన్. ఆర్. అను యిరువర్లున్న వారు శోలాపూర్ స్పిన్నింగ్ అండ్ వీవింగ్ కంపెనీ లిమిటెడ్ వాతయొక్క ఏజంట్లు వారమని చెప్పుకొంటూ దక్షిణయిండియాలో యాత్రవాసులై సదరు కంపెనీ పేరట సరకులకు ఆర్డరును అడ్వాక్సును పుచ్చుకొంటూ యున్నారు.

సదరు కంపెనీ వారికిన్ని వైవాధివర్లును యేయొక్క బాధ్యతయన్న లేదు కనుక వైవాధి తీసే ఆర్డరును అడ్వాక్సును సదరు కంపెనీ వారు ఉత్తర్యాదులు కారనే సంకతి యిండువల్ల తెలియచాయదయినది. (281)

Moganal Kalidas Shah For The Spholapur Sinning & Weaving Co.

ది సాత్ ఇండియన్ అతెట్ టీక్ అస్సోసియేషన్, లిమిటెడ్.

1921-22 వ సాంవత్సరిక వ్యయానుములు, వేడుకలు

వేడుక జరుగుదినములు 1921 సం. 10 డిశంబరు నెల 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31

1922 సం. 10 జనవరి నెల మొదటి తేది

దక్షిణ ఇండియా వ్యాయామ సంఘము వారి మైదానము, పీపిల్లుపార్కు.

తంజివిలాసము “క్యూరత్” మద్రాసు.

వేటంటుమందులు మూలికలు పాశ్చాత్య వైద్యవర్ధకులకు కావలసిన సకలవిధ వైద్యములను తగ్గుధరలకు మావద్ద దొరుకును. సకలవిధ డాక్టర్ ఆయిల్ బిడ్డలకు ఉపయోగ పడు ఆహారములు మొదగునవి మావద్ద ప్రాథమిక ఉన్నది.

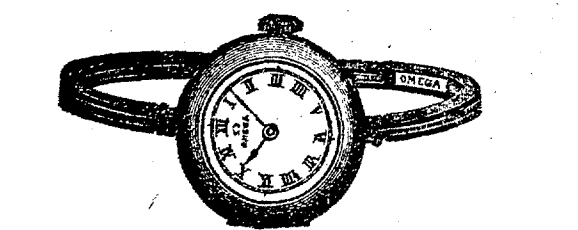
వివరములకు వ్రాయుడు. (8/86) V. M. ANNAJEE Whole sale & Retail Chemists & Druggists. 2/200 MINT STREET, MADRAS.

కావలెను. కావలెను.

చెన్నరాజధాని, కిలోను, మైసూరు, దక్షిణ సిందూ దేశము మున్నగు స్థలములలో కరసాయిలు, సెట్రోలు, మైనపు వత్తులు, క్రూడ్ అందు లూచి కేటింగు ఆయిల్స్, యునై టెడ్ రెఫినరీస్ (బర్మా) లిమిటెడ్ కంపెనీవారి ఇతర సామానులు కూడ క్రియించుటకు ఏజంట్లు కావలెను. ఈ క్రింద తెలుపబడిన విలాసమునకు వ్రాసిన వివరములు తెలుపబడును.

Messrs Diamond & Co. Sole Distributing (Agents for United Refineries Burma Ld) P O Pezwada.

రాధాకృష్ణ క్యాలండరు ఒకటి యినాం 3369

ఒకన్ టేసు, మెడ్లిని అంగరము (Flexible loops) మాలైన తీవరు, పూర్తిగా హ్యాయన్ చేయబడినది. కేడి యం డయలు మొదలగునవి కల సెక్రెంట్ కేడి గూరము. చేతికి కట్టుకొను కట్టగోనకూ - కి కర రు 16-8-0. ఇందులో తపాలు, ప్యాకింగు ఖర్చులు జేయున్నవి.

RATNA WATCH Co., Dealers in Watches Clocks and Fountain Pens. 93, China Bazaar Road, Madras.

కర్మమేమి?

(మో. క. గంధి)

జయకారుగాఁగి యుపన్యాసము తరువాత నకోలాపద్ద నభిలమహారాష్ట్రసభ జరిగెను. జయకారుగారు మంచిచింతలతో చన పరచుచు, తేజభక్తుడు. ఆయన చెప్పినట్లు నేకులు, వర్తింతురు. అటువంటి సుర్యుడ కాదున తిగినవాడు. అకోలాలో సమావేశ మయినవాఁడగుటను దేశభక్తితో తయారైన యోధులు. మనదేశములో బనిచేయువాఁలొక్కట వారు మిక్కిలి సాహసులును మోగా శిక్షణ చెందినవారును. అటువంటివా రొకకార్యక్రమము మునుండి భేదాభిప్రాయము లేనపుడు మనముకొంచె మగియాలలో చింపవలసియుండును.

జయకారుగాఁగి యుపన్యాసమును అకోలాసభలో జరిగినదానిని, చూడగ నేను తీవ్రముగ నాలోచింపవలసివచ్చినది. వారు మాచించిన మార్పులను అర్థము చేసికొనుటలో కష్టమే మియులేదు. వారికార్యక్రమ మవ సమ్యక్ము వలక జనించిన చెప్పసాహసించును. క్రొద్దికాలములో స్వరాజ్యము చేకూరదని యు, నందువలన నిపుడును ప్రభుత్వవిధానమునే వీలయినంత వర తుపయోగించి బాగుచేయవలె ననియు తలంచుటవలన నా కార్యక్రమము పుట్టినది. ప్రస్తుతము మనము పయోగించుచున్న కార్యక్రమ మో, ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానము నిరుపయోగ మనియు, దాని నుపయోగించుటవలన దృష్టి పెడమార్గము పట్టి ముందంజవేయ జాలక పోదుమనియు నమృతమునై నాధారపడియున్నది. కలముతోగాని ఖడ్గముతోగాని జరుగు దౌర్జన్యముతో సహకార మూనుటయే మనజాతీయోద్ధయమునకు మూలాధారము. విద్య గరపుటయు, చట్ట నిర్మాణమును, ప్రస్తుతము దౌర్జన్యవలంబు కుల చేతి యాయుధములు. వారి న్యాయస్థానములలోగాని, చట్టసభలలోగాని, పాఠశాలలలోగాని నేమాత్రపుసంబంధము కలుగజేసికొనినను వారి దౌర్జన్యములూ పాల్గొనుటయే. ఈ రెండువిధానములకు మూలభేదమున్నది. మొదటిది తురుగుపట్టుకుండనే జాగ్రత్తచేయును. రెండవది పట్టినపురుగులను చంపుచుండును. ఈరెంటికిని బద్ధవైరము. మొదటిదానికి యాధారము స్వంతపాఠశుద్ధ్యమే. వివక్రిమి ప్రవేశింపకుండుట కీశాఁగృహ్యమే యాధారము. రెండవదానిలో, ప్రవేశించిన వివక్రిమి జుంపుటకు బయటిచుండు ాధారము. ఈ రెండును మంచిచే కావచ్చును గాని, రెంటిని యొక్కసారిగ నుపయోగించుటకు వీలులేదు. నిరుడు మనము పురుగులకుంపు చికిత్సను త్యజించియున్నాము. మహారాష్ట్రలో నధికసంఖ్యాకులు మరల నాదిక్ష్మికే పోవుదమని స్పష్టముగ నూచింపుచున్నారు.

ఇకరహస్యమేమియులేదు. ఈక్రొత్తపద్ధతిని 15 మాసములుపయోగింపగా గలిగిన ఫలితములు మనకండ్లయెదుట నున్నవి. న్యాయస్థానములను, పాఠశాలలను, చట్టసభలను త్యజించుట మనకార్యక్రమములో ముఖ్యంశము. ఇందులో భాగములు స్వంతమంచివని నమృతమున్నయెడల, సంపూర్తిజమును చేకూరలేదనిభాగములను వదలగూడదు. వైజేషియన్ మూడింటిని ఖాళీ చేయలేకపోయినను నానిప్రతిష్ఠను మాత్రము చెడగొట్టితిమి. అని బాధకరముగను లేవు; మావరకు మిరుమిట్లు గొల్పబడియు లేదు. చాలనుండి తలదండ్రులు న్యాయవాదులు చట్టనిర్మాణ కర్తలను చెప్పినమాట వివకపోయినారు గానమనమెప్పుడు ప్రయత్నముజేయవలసియున్నది. ఇదివాగ్యావకమువలన గాదు. ఆయాపనులమూ నువారుచేసి జూచిమిటువలన గాగలదు. నాయుద్దేశములో నీ న్యాయవాదులు మొత్తమైనవారే ప్రభుత్వమువారు. ప్రభుత్వోద్యోగులు మానలేదని మనము ప్రభుత్వోద్యోగమున ప్రవేశించుమా. అట్లే యీజీలను లేనియొచ్చికనాకరుల వివయమునగూడ వారుమాన లేదని మనముగూడ ప్రవేశింపగూడదు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వనిర్మాణములనుండి కొంతమందియైన బయటికి రాగలిగి గమకత మనముచృష్టితక వచ్చితిమని నా నమృత- మనము చెప్పు మాట నారు వివనిపక్షమున మంచి పాఠశాలలు, పంచాయతీలు స్థాపింపవలెను. అంతేగాని చేయదాటిపోయిన ప్రాత పురాణముకై వెనుక నురలి మనయననగర్భతను వెలిబుచ్చు గూడదు.

నాగ్యాదడక మించిపోయినది. నూర్పుడు తీక్షణముగ వెలుగుచుండగ నాతనియుష్టము రుజువుచేయ నక్కరలేదు. నూర్పుడు వెలుగుచున్నను యెసలైన చలిచేత వడకుపక్షమున మనమెంతచెప్పినను నూర్పునిచేడిమియం దాతనికి నమృతము గలుగదు. నమృతము గలుగలేదని వానిపై కోపపడిన ప్రయోజనము

లేదు. వానికివెట్టికలుగవలెనన్న వేరుమాన్యమలంపంప వలెను. నేను చెప్పినదేమన, ప్రతివాడును తననమృతప్రకారమే నడువవలెనని కాంగ్రెసువిధానములో నందరికిని చోటున్నది. విధానమా, బహు సులభము. అసలైన సహకారవాదియు, మార్పుల గోరు జాతీయవాదియు గూడ నటు పనిచేయవచ్చును కాంగ్రెసు యాజ్ఞను ప్రతివారు శిరసావహించవలెనను మాత్రమతిమాఁగము గొంపోయి యధిక సంఖ్యాకుల తీర్మానములకు దోసిలాగ్గనూడదు. ఇట్లు చేయుటవగా, పశుబలమును తిరిగి స్థాపించుటయే. అప్పు సంఖ్యాకుల హక్కుల గౌరవింపవలెనన్న వారి యభిప్రాయములను పనులను యధిక సంఖ్యాకులు గౌరవింపవలెను. జాతీయవాదులు కాంగ్రెసు ననుసరించియుండినను న్యాయశాస్త్రముగూడ నుండగూడదని, పిల్లలను పాఠశాలలకు పంపగూడదని, చట్టసభలకు పోగూడదని యెవ్వరుననలేదు. అయితే తమ యభిప్రాయములూని కధిక సంఖ్యాకులను తెచ్చువరకు వారు కాంగ్రెసు పేరిట నేమియు జేయగూడదు. అప్పుసంఖ్యాకుల నగౌరవింపకుండుట, వారు చెప్పుకొనుదాని నాలకించుటయు సధికసంఖ్యాకులకు వారివిధి. వ్యక్త లధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయములకు దోసిలాగ్గవలసిన పక్షమున స్వరాజ్య మధ్యాన్నముగ నుండును.

కాంగ్రెసు సభ్యులకు నాస్వంత విజ్ఞప్తియొకటి కలదు. కలకత్తాలో బయలుదేరిన యుద్ధయమునకు నాయకుడను, కర్తను అయిన నేను, నా కార్యక్రమమున కొప్పుకొనినవారి సంపూర్ణ సహకారము లేకున్న పక్షముననాకు చాలవికారముగ నుండును. నేనల్పసంఖ్యాకులలో పడిపోయినను నాకుసంతోషమే. అట్లు గూడ జయమందగలను. బొంబాయికలుగజేసినమాదిరి యాటంకము తిలరలు గలంక జేయకున్న పక్షమున, ఒక్క జిల్లా సంపూర్ణ సంగ కల్పించుకొనిన యడల నీ ప్రభుత్వము నిర్వహలదు.

మన దేశమున మంచివా రెంతమందియున్నారో అన్ని పక్షముల కవకాశ మున్నది సుబర్బులు కొంతమంది కలసి ప్రభుత్వ స్థాపనలోనే యుపయోగించి బానివలననే లాభముపొందవలెనని యేర్పాటు చేసుకొను పక్షమున, వానిని గూడ, ప్రభుత్వముతో నేమియు సంబంధముగద్య అనువారి తోపాటి గౌరవింతును. ఏరాష్ట్ర మైనను ప్రజలందరు కలసివచ్చు పక్షమున నీరాదు పద్ధతులలో తమయిష్టము వచ్చినదాని నవలంబించుట కభ్యంతర మేమియు నుండజాలదు.

న్యాయమైన కార్యక్రమములును న్యాయమైన పక్షములు నుండవలెనని నేకోరుమును. ప్రజలు తమకు నమృతమున్న కార్యక్రమములనే యవలంబింపవచ్చును మానవక్యస్థాపితముల ననుసరించుటకు హద్దులున్నవి. అట్లునుసరించు టవగా ననన్ధిగ నమృతలను వదలుట గాదు. పక్షము లీకోరున రావచ్చును. లేవు పోవచ్చును. స్వరాజ్యము రావలెనని, నూన్ధిగ నమృతలను వదలగూడదు. ఎనకెట్లు పోయినను మనకు భగ్యచనితోచుదాని నే యాచరింపవలెను.

నూతన జీవము నందనున్నాము. ఈ మాసాంతములోపల స్వరాజ్యము మూర్తీభవించకపోవచ్చును గాని వచ్చుచున్న తెజస్సుయొక్క కాంతి యంతురంపవలెను. మన భగ్యముల మన మాచరించిననేగాని యీ యంతురముల కనుగొనజాలము. మన మవలంబించిన పద్ధతిలో నభ్యక్త మేమియులేదని స్థిరపడుటయే స్వరాజ్య సంపాదనము. ఈ నత్యక్తు కాంగ్రెసు తీర్మానము స్రుష్టిపాతముగ నుండగూడదు. ప్రయత్నించి చూతాము. బాగుండకపోయిన వదలబడును అని యేమియు చేయగూడదు. ప్రస్తుత కార్యక్రమము నామోదించిన నా నామోదించవలెను. లేదా సందేహమున కెడములేకుండ త్యజింపవలెను. (యంగుయిండియా)

చెన్నపురి చట్టసభ ప్రశ్నోత్తరములు

ప్ర.—శ్రీమాన్ విశ్వనాథదాసు మహాశయగారు (ఎ) మలబారులో కాంతిస్థాపన మెప్పుటికి చేయగలుగుదుమని ప్రభుత్వమువారు చెబుచున్నార? (బి) అల్లరులుగనున్న మలబారుకు పోలీసు వైనికబలము నెంతయంపియున్నార? (సి) ప్రారంభము మొదలు నవంబరువరకు మాపీకొలలోను, అధికారులలోను చని పోయినవారి, గాయములు తగిననారీసంఖ్య యెంత? (డి) ఈ క్రింది విషయములకై యెంతఖర్చైనది. (1) వైన (బి) యంశము. (2) అధికముగ నియమించిన సివిల్ కోడ్ యోగము (3) ప్రత్యేక న్యాయస్థానము (4) అధికారులు పోయినవారు (5) ప్రభుత్వమువారికి నష్టము.

ఉ.—ఈప్రశ్నలకు తర్రము చెప్పనీతితో (ప్రభుత్వము వారు లేరు.

రాజీనామాలు

ఈక్రింది గ్రామపాలకులు తమ పదవులకు రాజీనామాలు నిచ్చిరి.

దుళ్ల వెంకట్రావుగారు వంగలపూడి ఆ. కరణం నీరు కొండ వెంకటసుబ్బన్న వంగలపూడి ఆ. గ్రామమునను మద్దూరి సాంబయ్యగారు సింగవరం కరణం నీరుకొండ వెంకట రత్నం చౌదరిగారు సింగవరం ఆ. మునసు సీసపాటి పుష్కర శాస్త్రిగారు చిన్నకొండపూడి ఆ. కరణం కాండ్ల నూగన్న గారు చిన్నకొండపూడి మునసు, చట్ట వెంకయ్యగారు సీతానగరం మునసు, చట్ట వేంకట్రయయ్య పంతులుగారు సీతానగరం కరణం, మద్దూరి నరసింహంగారు ధర్మదేవపురం రాపాక కరణం, మగతడకల రాయలయ్యగారు ధర్మదేవపురం రాపాక మునసు, వెలిదిమళ్ల వెంకట్రాయుడుగారు నల్ల గొండ కరణం, కూచిపూడి బాపయ్యగారు నల్ల గొండ మునసు, రెంటూల పీరాజుగారు కాటవరం కరణం, కాటగడ వెంకట్రామ స్వగారు కాటవరం మునసు, బాట్లం నరసింహంగారు బాలే మూడి కరణం, వల్లేపల్లి బాపయ్యగారు బాలేమూడి మునసు మార్చి వెంకటకృష్ణమృగారు దోసకాయలపల్లి ఆ. మునసు ములకల్లంక గ్రామకరణం మునసుగార్లు గూడ రాజీనామాలు నిచ్చి రని తెలియుచున్నది.

సిద్దెనల్లూరుగారు వంగలపూడి తలయూరు పెనుమాక వెంకడు సింగవరం ఆ. తలయూరు తులసిస్వామిగారు సీతా నగరం తలయూరు తలిటిక వెంటడు సీతానగరం తలయూరు.

- * * * *
- (1) లింగం సాంబశివరావుగారు కరణం మునువారు (2) తణుకు సత్యనారాయణగారు ఆ|| కర్ణం-తణుకు వేదవరం (3) మాన్యప్రగడ కాంతారావుగారు కర్ణం- వుమానుపేశ్వర అగ్రహారం, (4) అజ్జరపు వెంకటసుబ్బారావుగారు కర్ణం అజ్జరం (5) మాన్యప్రగడ వెంకటరత్నం గారు కర్ణం బ్రాహ్మణగూడెం (6) కతారి అచ్యుతరామరాజుగారు మనెదూరు పడ్డూరు (7) కొలచిన నరసింహులుగారు మనెదూరు కింగన ముప్పవరం (8) సమయయ్యరి నూరయ్యగారు ఆ|| కర్ణం. ఆకుతీ నెనాడు (9) భూపతిరాజు వెంకట వృశింహ్యారాజుగారు, మనెదూరు ఖండవల్లి (10) అల్లూరి అచ్యుతరామయ్యగారు మునసు తిరపతి పురం (11) యార్లగడ్డ నడిమి వెంకడు వెట్టి అజ్జరం (12) అందు కూరి వీరడు వెట్టి అజ్జరం (13) ఆకుల సత్యయ్య కిలారి అజ్జరం యదివరకే రాజీనామా యిచ్చినవారుగూడ సభాముఖమున ధృవపర్చి. (14) చిట్టూరు యిందయ్యగారు (15) చిట్టూరు అచ్యుత రామన్న గారు మునసు కర్ణం తణుకు (16) నందూరి రామ లక్ష్మయ్యగారు (17) కాకిరాజుల బ్రహ్మయ్యగారు (18) నందూరి రాధాకృష్ణ మూర్తిగారు.

యింకను పెక్కురు యామాన్యమును బట్టనున్నారు. రాత్రి 7 గంటలకు సభ్యులకున్న ఆహ్వానసంఘమువారికి ఆధ్యక్షులకున్న యితరతాలూకా ప్రతినిధులకును వందనము లతో ఆశ్వత వుత్సాహమును వెలిబుచ్చుచు జయజయ ధ్యానములతో సభను ముగిచిరి.—ఒక విశేషము.

ప్ర.—ఎ. యస్. కృష్ణారావుగారు. ఈ రాజదానిలో రాటుములు, మగ్గుములు యెంతయభివృద్ధిమైనవో, వడికిన దార మెంత తయారైనవో కనుగొనిరా? కనుగొనినయెడల నేమి తేలి నది?

ఉ.—మొన్న జరిగిన జనాభాలో రాటుములు లెక్క పెట్టిరి. సంఖ్య క్రొద్దిగా ప్రకటింపబడును. ఇతర విషయములు నిచారించలేదు.

ప్ర.—ఎ. యస్. కృష్ణారావుగారు. నల్లి మెంటర్ గ్రాంటు డిమాండ్లు ఈ సభకు రాకపూర్వము స్థాయిఆర్థికసంఘమువారు నిచారించిరా?

ఉ.—మామూలుగ ఈసంఘమువారిని సంప్రదించుము. కొన్ని విషయములో వ్యవధిచాలకను, ఇతర విషయములలో ముఖ్యమైన విషయములుగావని తలచి సంఘమును సమావేశము చేయక పోవుట చేదను సంప్రదించుటకు వీలుగా లేదు.

ప్ర.—ఎ. పి. వి. సయ్యదు ఇబ్రాహీంరావుత్రాయ (ఎ) రాటుముల యభివృద్ధికై ప్రభుత్వమువారు చేసిన చిర్యల తీసికొనిరా? (బి) ఈరాజధానిలో రాటుముల పరిశ్రమ బోధ చేయు పాఠశాలమిక పాఠశాలల బేర్కొనగోరెదను.

ఉ.—(ఎ) నూలువడకుటల లాభదాయకమని ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయపడకుండుచేత ఈ పరిశ్రమను ప్రోత్సహించుట కేమియు చేసియుండలేదు (బి) ప్రభుత్వము వారికి తెలియుదు.

పాత్యపు వెంకటాచల వండితుల
అయుర్వేదీయ సిద్ధావదముగు

లోకానుయహర

శస్త్రామిత్రులవలె

నర్మోర్ధమగునార్యునిదివ్యోదభము
తొకటి లేదని భారాశముగా చెప్పుచున్న
నీటిలో ఆతొకటియైన యే వస్తువు చేరలేదు
గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలతో
వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కఁడును సంజాతములేక
నీలించుచున్నాడు. ఈ మాత్రము లి నుండి రో
గకు కారణములుగా గాని లేక కట్టి జోషి
అగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చు
ఎడల మందము అభివృద్ధి మలబద్ధము చితి
బద్ధము బద్ధము మలేరియాబద్ధము శిశువు
వారము, దగ్గు, వడికము నరముల కొట్టి అ

హిసర ఇంపు ఎంబా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులను దగ్గురకు రానియ్యదు. బట్టుగతిగిన చేత ఉపయో
గించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకేచోట చూడబడే చ
నిన గుమస్తాను వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు
భూమిశ్రీలు మాడ ఈ మాత్రలను నేపించి గుణమును పొ
డు చున్నారు. 250 మూత్రము గల నీసా 1-2 నెల 0-10
ఒక నీసా మొదలు 6 నీసాల వరకు పోస్తే 0.5-0 2 కేఫా
6 నీసాలను తెప్పించిన పోస్తేతో తప్ప 1-2-4
12 నీసాల " " " 2-3-6
25 నీసాల " " " 5-10

మద్రాసునందు అన్ని దుకాణములందు దొరకును

శ్రీ శీతారామవైద్యశాల

(501-594) మై నూ గు
తండ్రి నివాసము - తండ్రి పై నూగు

భరణిండుమన అనేక స్వర్ణపతకములను
మొదటితరగతి యోగ్యతాపత్రములను బొందిన
వైద్యరత్న వండిత
డి. గోపాలాచార్యగారి

చృగువటి

రెండురోజులలో నెగరోగములను పోగొట్టి
మర్మస్థానమునండి వెలువడు విషజా ప్రాచు
నావును. కీర్ణ కాలము నుండి బాధింపుచున్న
వ్యాధియందు వారముదినములు నేపించిన రోగిని
మిక్కిలి మంచిదికి తెచ్చుట నిస్సంశయము.
నీసా 1-2 రు 1-12-0.

అశోకవటి

(శ్రీలపాలిటి సంజీవని)
శ్రీమద బాధింపుచు ఋతుశూలమును,
అస్తికముల కునుచురోగములను, నర్మోగ్యము
వలములను దూరము చేయును. దీనినుండి అనే
కులు సర్వోత్తమమును బొందిరి.
వెల బుడ్డి 1-కి 0-14-0.

సుఖివరేచనవటి

మలబద్ధమును పోగొట్టి శరీరమునకు తెంపును
గలిగించును. వెల బుడ్డి 1-కి 0-10-0.
వ్యాకింగు పోస్తేభిక్షులు ప్రత్యేకము.
కాబులగు ఉచితము.

వైద్యము - స్వరాజ్యము

(రొయ్యారు అచ్చుతరామ్)

అగ్రీకా దేశమును, అమెరికాదేశము నెట్లు కైస్తవ
మతమునందు దింపిలో హిందూదేశమునుగూడ నెట్లు దింపదల
చిరి. హిందువులు మూఁగులనియు, మహమ్మదీయులు తెలివి
హీనులనియు, వారి వేదములకంటె, ఖొరానుకంటె; బైబి
లును పవిత్రముగ జూచుకొందురనియు, వేదాలయములను, మఠి
దులను, వదలివెట్టి చర్చిలలో గూడెదరనియు నెంచిరి. ఈ నమ్మ
కము వారికి గలదనుట కీ క్రింది దృష్టాంతములు స్పష్టపరుచును.
తూర్పు ఇండియా వర్తకసంఘ దైత్యకరుగాగ "మాన్ గిల్స్"
దొరగారు, ఇంగ్లాండు ప్రజలసభలో 07/12 సం॥న నిల్లుపన్య
సించెను. "క్రీస్తుదేవుని ధ్వజము హిందూదేశపు ఒక కోననుండి
యింకొక కోనవరకు, జయనూచకముగ నెగురుచుండుటకు,
దేవు డీ హిందూదేశమును ఇంగ్లాండు వశముచేసి యున్నాడు.
కాబట్టి హిందూదేశమును సంపూర్ణ కైస్తవముగ మార్పు
టుకు ప్రతిపాదను, శక్తివంచనలేక ప్రయత్నము నేయుచు,
యేకాగ్రముచేతనైనను విరమింప కూడదు"

బంగాళా దేశమందు, ఇంగ్లీషువిద్య గణపట్టుకు పాత
కాలల నెలకొల్పు సంధ్యమున, "మెకాలే" మహానీయుడు
07/12 సం॥ యీ క్రిందివిధమున నమ్మకమును, ఆశను గలిగియుం
డెను. "మన విద్యావిధాన మూత్రము లవలంబింపబడినచో,
ముప్పది యేండ్లకేదవురి, బంగాళదేశములో విద్యార్థులకు
దొక్కఁడును యుండదనుట నాగట్టి నమ్మకము" అట్టేబరు 02
తేది 07/12 సం॥ తనతల్లికి వ్రాసిన సంగతులు వినుడి! హిందూ
మహమ్మదీయ మతముల మిగుల దూషించిరి. హిందూదేశమును
మతభేదంత నొనరించుటలో నొక రహస్యమున్నది. అదియేదన
మన దేశములో మతములెప్పుడు నశించునో, యప్పుడు జాతీయ
భావములు నశించుననియు, వ్యక్తిత్వము మొదలగు భస్మముగు
చో నాయవ్యుత్పల నేటులు సులభమనియే గాకున్న మరేది?
బొరంగజేబు క్రూరత్వ మవలంబించి చెడెను. అతనినుండి పిరు
పాతము నేర్పకొనిరి. అందుచే బాహ్యముగగాక, యంతర
సాధనములచే, వారి యాశయమును దీరినిగిన యర్పించిరి.
రెవరెండు కన్నడిగా రాకాలముం దిటుల వ్రాసిరి. "హిందూ
సామ్రాజ్యము మనవశమునం దెంత కాలముండునో నంత
వరకు, నే యా పద లు గలిగినను, దేశములో కైస్తవ
మత ప్రచారము మన ముఖ్యకర్తవ్యమని మాత్రము
మరుచుజను. కన్యాశుల్కము మొదలు, హిమాచలమువరకు,
పూర్తిగ కైస్తవమై హిందూమహమ్మదీయ మతముల తీవ
ముగ ఖండించు నంతవరకు, మన యత్నములును పట్టుదలతో
సాగవలెననె. ఈ యద్యయమునకు సర్వ ప్రయత్నములను
జేయవలెను. సర్వ అధికారమును (మనకుండిన దంతయు)
వినియోగ పరచవలెననె! విరమించని, యలజటనొందని, ప్రయ
త్నము లన్నియు, హిందూదేశము ప్రాగ్దేశములకెల్ల కైస్తవ
మతమునకు నాయకపట్టియై యెప్పుడునటుల జేయువరకు, విసు
గుజెందక నొనర్చవలెననె. అంతపట్టుదలతో మనము యత్నిం
చిన, దైవానుగ్రహమున జయము సిద్ధించుట కేమాత్ర మను
మానములేదు!! ఇట్లు; బహిరంగముగ చాటుచుండ, ప్రజల కను
మాన ముడియించెను. పరమకీముగల పరరాజులకిందనుండి,
కానకభక్తు లెల్లరు పరమతత్వము, నిజదేశభావ మతములందు
జోకవ్యము గలుగజేసికొనుటకంటె భూరముగదా! అనేక
మిషన్ పాఠశాలలు వెలసినవి. కానింగు ప్రభువు కేలకువేల
రూప్యములు గ్రాంటులకింద నిచ్చెను. కావున కానింగునకు
గూడ, హిందూదేశమును కైస్తవదేశముగ మార్పు యుద్దేశ్య
ముండెను. హిందూదేశపు బొక్కనమునుండి గొప్ప వేతనముల
మత గురువుల కీయబడుచుండెను. లెల్ల యుద్దోగియును
తనకిండి నల్ల యుద్దోగియుని కైస్తవుడవు గమ్మని నిరో
ధించుచుండెను. యుద్ధములు లేక సిపాయిలందరు తిరుపడిగ
నుండు కాలములో, వారికెప్పానులు మత బోధజేయుచు, శ్రీ
రామచంద్రుని, మహమ్మదు, ప్రవక్తను, దూషణాతిరస్కార
ముల జేయుచు, బాప్తిస్మముబొంద బలవంతము జేయుచుండెడి
వారు. ఎవరయినను ప్రతివాదమునకు గడంగిన వాని రొట్టెను
నెయ్యిని వాని కివ్వరుగదా! వేయే! ఇంగ్లీషువారి బారకాను
లో నుండుటనిన, మతభేదమేయని స్పష్టమాయెను.

ఈ సంగతులనుబట్టి, స్వధర్మ రక్షణకారకు స్వరాజ్య
మావశ్యకమనియు, నందుచేతనే హిందూదేశ స్వాతంత్ర్య సమ
రము సంభవించెననుటయు, దెల్లము. ఇదిగాక యుద్ధసమయ
ములో, ధిల్లీ చక్రవర్తి తన సేనలకుచేసిన ప్రకటనలను బట్టి
కూడ సత్యము వెల్లడి కాగలదు. "ఓ హిందూదేశ హిందూ

మహమ్మదీయ పుత్రకులారా! తెండు! మత ముక్తరింపుడు!
ప్రాణముకంటె ఘనమగు మతముకొరకు నెల్లరొక్కటై ప్రాణ
ము లర్పింపుడు! అంతకంటెను భూరముగనన్న ప్రకటనల
జేసెను గాని వాని వాయుటకు ఇతికా కాననమున్నదు.
కాననాతికమును వచ్చిన తరువాత జూచుకొందము.

ఇప్పుడు మనము శాంతియుద్ధము జేయుచున్నాము.
దేశస్వయన మనము జయము బొందలేము. కిలాఫతు పంజాబ్
దురంతములు, తాత్కాలిక కారణములుమాత్రమే. దేశము
నానాటికి నీచదశకు వచ్చుచున్నది. జాతి విజ్ఞానము నశించి
నది. జాతీయాదర్శము లేవ్యముచే ద్రోసిపుచ్చబడు చున్నది.
కళలు నశించినవి. శిల్పము పోయినది. పశ్చిమ లడుగంటికివి.
కజవులు పోచినవి. మతభేదములు భట్టినవి. కాగజ్వేసాదులు
బ్రబలిసవి. నిస్సహాయులమైతిమి. చేతగాని వారిమైతిమి. నిర్వీ
ర్యులమైతిమి. తేజోహీనులమైతిమి. నిందుల్లమైతిమి. పరిహాస
మునకు బాకమైతిమి. హీనులమైతిమి. నీచులమైతిమి. వేయేల
ఉండియు నూడిన వారమైతిమి. ఎందుచేత? వరాధీనతచేత.
అస్వతంత్రతచేత. ప్రభుత్వములో పలుకుబడి లేనందున. ప్రజల
మతము పరిపాలకుల మతము భేదమగుటచేత, వారి యాదర్శ
ములు మన యాదర్శములు వేరగుటచేత. మన విజ్ఞానము వేరు
వారిది వేరు. మనజాతి వేరు. వారి జాతివేరు. స్వభావములు వేర
గుటచేత, ముఖ్యముగ స్వాభిలాషులమై దేశద్రోహమును
జేయు మహాపాతకమును, యొడి గట్టుకొనుటచేత. స్వధర్మము
నాచరింపక పోవుటచేత ఇతరుల ననుకరించుటచేత.

కాబట్టి స్వరాజ్యమనగా; స్వధర్మము నాచరించుట
కును, నిలుపుకొనుటకును, శక్తిని సంపాదించుకొనుట యగును
శ్రీ దుర్గి రాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, వాఙ్మూలమునందు
స్వరాజ్య మనుదానికి సరియగు నర్థమును నిర్వచించిరి. "హిందూ
ధర్మము, సిక్కుధర్మము, ముస్లిమ్ధర్మము, కైస్తవధర్మము
జేయేల, యెల్లర స్వధర్మమును నిలుపుకొనుట అందరు యేక
భావమున మెలంగుటే" పంజాబ్ దురంతము లటువంటి విక
రతుగతుండునను నమ్మకము గావలెను. ఖిలాఫతు అన్యాయము
వంటిది యింకొక మతమునకు గలుగకూడదను నమ్మకము గావ
లెను. అది యెప్పుడు వొరుకున? స్వరాజ్యమువచ్చిన. అది
వచ్చుటెట్లు? ఒక నిశ్చయము, ఒకపట్టుదల స్వధర్మాచరణాశక్తి
గలిగినప్పుడు. స్వధర్మము - స్వరాజ్యము రెండును విడివడినవి.
స్వధర్మము నిలుపుకొనుటకై స్వరాజ్యము కావలెను. అంటియే
కాని కానన నిర్మాణసభ యందును పుర్రలయందును బాల్గాను
సధికారముగాదు, మనము కోరునది. సాయిభానాలమిద
యాధికారముగాదు మనము కోరునది. కల్లుపాటల యధికారము
మిదగాదు మనము గోరునది. ప్రభుత్వముమిద యధికార
సంపాదనయే నిశ్చయముగ మనము గోరునది. అప్పటికిగాని
మన ధర్మమును మనము నిర్వహింపజాలము. బానిసత్వమును
ధర్మమును యోధిభవింపవు. నరకమొకటి. నాకమొకటి. అది
యున్నచోట నిదియు నిదిగలచోట నదియు నిలువనేరవు. అం
దుచ్చే స్వరాజ్యమున్న నే ధర్మము నిలుచును, ఎందుచేత నన
యివి విడివడినవిని యిదివరకే విన్నవించితి. ఇదియే శ్రీ సామర్థ
కావదాస స్వామి శివాజీమహారాజునకు బోధించినది. శ్రీ
ప్రాణ్ నాథుడు ఛత్రసాలునకు జెప్పినవేదాంత సారమియ్య
దియే. గురునానక్, గురుగోవింద్, నానాసాహెబ్, లక్ష్మీ
బాయి రాణీ నేర్చుకొనినది ఇయ్యదియే శ్రీమహాత్మాగాంధీ భగ
వానుడు మన కుపదేశించునది. కాననో హిందూ మహమ్మ
దీయ, పార్సీ, కైస్తవసోదరులారా! కండ్లు దెలుపుడు. చాలు
చాలు నిక యీ కుంభకర్ణుడ. ధర్మము దప్పకుడు. దైవాజ్ఞను
మీరకుడు. స్వరాజ్యసాధన దేశకార్యము. నడుములు గట్టుడు.
గడువు వరి జేరినది. లెండు. అలసింపకుండు. మోసము గలుగును.
స్వధర్మము నిలుపుడు. స్వరాజ్యము స్థాపించుడు.

స్వస్తిప్రజాభ్యుదయ పరిపాలయంతాం
న్యాయ్యోమాన్యేణ మహింసహితా
గోప్రహృణేభ్యః శుభమస్తునిత్యం
సర్వేజనేస్సుభినో భవంతు
ఓం శాంతి శాంతి శాంతి

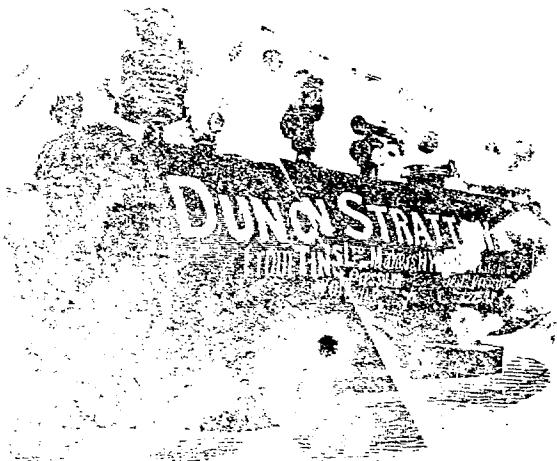
మొత్తము 2942
(2) మొదడు నుపయోగించునట్టివారందరికిని లెనారెన్
నిటిలో నుండు, దుర్గా మెకల్ పోల్ వారి ఫాస్ఫోరైట్
బొంబము ఒక వరము వంటిది. నా మొదడు సంబంధమైట్టి
వ్యాధులన్నియు పూర్తిగా నయమైనవ.
రంగూను } బాబులూల్,
30-6-19 } హెడ్ మాస్టరు

DUNCAN STRATTON & Co.

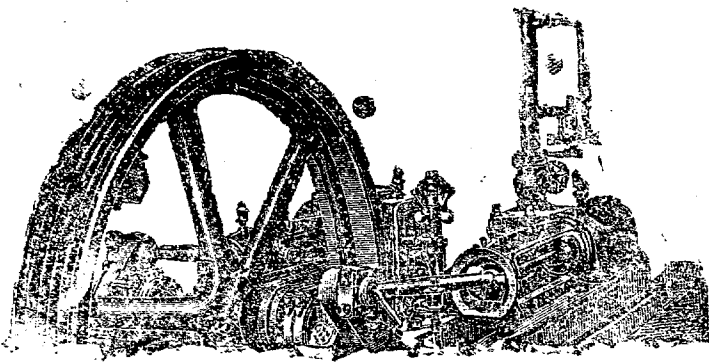
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

(2412)

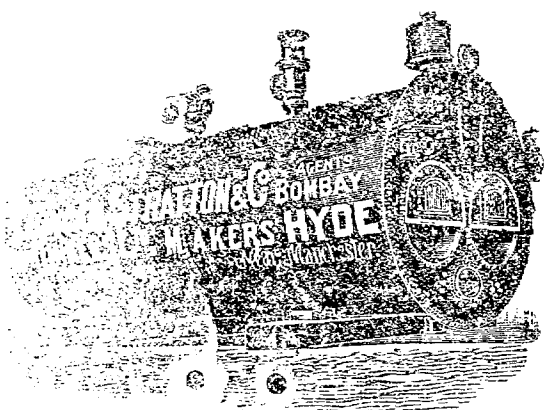
ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంజనీర్లు. 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

చాడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
మందులు — డయామీటరు
అ. 6. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యందును.
స్టీమ్ బల్బులు (పెడరు
80 పౌనులు మొదలు
160 పౌనులవరకు వుండును.

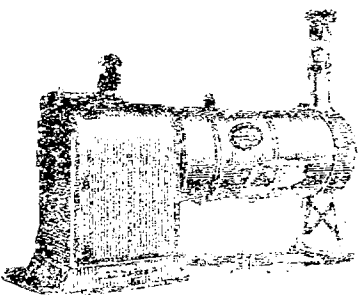

హైడ్రాను స్పిల్ కాంపెనీ బొంబాయి.

హైడ్రాను స్పిల్ లంకామెరు బొంబాయి.
చాడరు 23 అ. మొదలు 82 అ. వరకు వుండును.

చాడరు 6 అ. మొదలు 6 అ. 6 అం వరకు వుండును.
స్టీమ్ బల్బులు (పెడరు 100 పౌనుల వరకు వుండును.)

లోకో మోటార్ బొంబాయి.
స్టీమ్ బల్బులు (పెడరు 80 పౌనులు మొదలు
100 పౌ. 120 పౌ. 150 పౌ. వరకు వుండును.

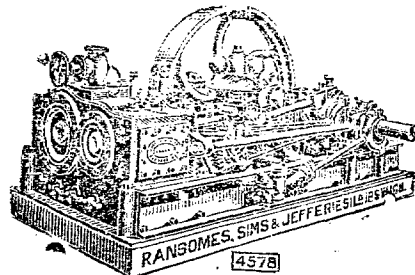

స్టీమ్ బల్బులు (పెడరు 80 పౌనులు మొదలు
100 పౌనుల వరకు వుండును.)

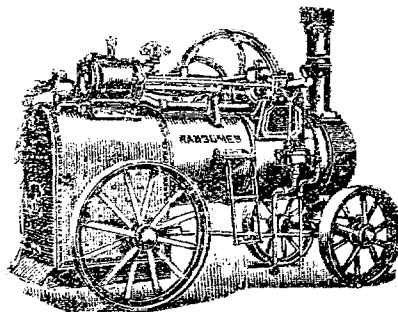
ఈ క్రింద తెలుసుకునిన వాటిని
నష్టము చేయుదుము.
చూడి జిన్నింగు మెషినరీ, వాటిపామానులు
చూడి డ్రెస్సింగు మెషినరీ
చూడి స్పిన్నింగు మెషినరీ
చూడి వీవింగు మెషినరీ
అన్నిరకముల స్టీమ్ ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీమ్ బొంబాయిలు
కోల్డ్ వాటర్ మిల్లింగు మెషినరీ
నూనె మిల్లు మెషినరీ
మంచుగడ్డకేయు మెషినరీ [మలు
వడ్డు బియ్యముచేయు మెషినరీ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషినరీలు
శాగడ్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరసన్ నూనె కురుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ డ్రైటింగు (ప్లాస్టు) కొరముట్లు
లేకులు వర్క్సు-పాపు కొరముట్లు
స్టీలు పాప్టింగు, కప్పింగులు, పెడెట్టెలు
కాట్ బరన్ ఆండు కాపు విరన్ ఫుల్లిలు.
కగయరా అన్నిరకముల సామానులు.

నైట్ బ్రెస్టెడ్ కాంపెండు
'హిందూస్థాని' ఎంజినులు.

(కాన్ కుసుపు మొననుండి పోట్ తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెన్రీడు కాంపెండు ఎంజినులు.

బోర్లబల్ స్టీమ్ ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీమ్ పెడరు 120 పౌనులు గలవి.
కాంపెండు — హై, లో పెడర్ సిలిండరు.
స్టీమ్ పెడరు 150 పౌనులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టాపు ఇంజనీరింగు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేపల్లి బాపనయ్యగారి కైనను వ్రాయవలెను

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, కడికము, రొమ్ముకడికము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు,
బొట్టు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చక్కని డబ్బోలో కచా జల ద్వారా 0—10—0; డజన్ 1-5 రూ 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు కలుగు.

అమృతాంజనం డి. పో. } 109, ఫెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

